SZABOLCS-SZATMÁR MEGYE

BEMUTATKOZIK

1808

SZÉKESFEHÉRVÁR

1983

INTÉZMÉNYÜNK 175 ÉVES

SOPRONI EGYETEM

AZ ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM LAPJA

1983/84. 5.

Tartalom

Rektori köszöntő 3
Szabolcs-Szatmár megye múltja, jelene és jövője 4
Erdő- és fagazdálkodás Szabolcsban 7
Termelőszövetkezetek erdő- és fagazdálkodása 12
A Szabolcs megyei állami gazdaságok erdőgazdálkodásáról 14
Faiparunk helyzete 14
A Szatmár Bútorgyár közel 35 éve 16
Az ERDÉRT Vállalat Szabolcs-Szatmárban 18
Levél hallgatótársaimhoz 19
Levél, volt diáktársaimhoz 20
Vocem preco! 21
Levél hallgatótársaimhoz 22
Búcsú Kozák Gábortól 23
Sporttotó II 24

Soproni Egyetem HUISSN 0139-4274. Felelős szerkesztő: Dr.Németh András. Felelős diákszerkesztő: Meggyesfalvi István. Szerkesztik a hallgatók. Felelős kiadó: Dr.Gál János. Szerkesztőbizottság címe: 9400 Sopron, Bajcsy-Zs.u.4. tel.: 11-100/161. Készült az Erdészeti és Faipari Egyetem Jegyzetsokszorosító Részlegében 700 példányban. Vezető: Dr.Herpay Ime.

REKTORI KÖSZÖNTŐ

Kedves Olvasók!

Ősi intézményünknek már kialakulása évtizedeiben jellemzője volt, hogy élő, eleven kapcsolatot tartott fenn a gyakorlati élettel. Nemes hagyományként, korszerű keretek között, az Erdészeti és Faipari Egyetem folytatja és bővíti e tevékenységet. Célirányos, kapcsolattartó törekvéseink intézményesített formáját e g y ü t t m ű k ö d é s i szerződésekkel biztosítjuk.

A napokban múlt esztendeje, hogy egyetemünk és Szabolcs-Szatmár megye Tanácsa együttműködési megállapodást kötött. A megállapodás célja, a megye szakember- ellátottságának javítása és a közös kutatómunka kiszélesítése. A 60.000 hektárnyi erdőterület és a dinamikusan fejlődő faipar igényli a jól felkészült szakembereket. Mivel a megye 17.000 fős értelmiségéből mindösszesen csak mintegy ötven fő rendelkezik erdő- vagy faipari mérnöki oklevéllel, a helyi vezetés hívja és szívesen látja a gazdasági és ipari tevékenységbe bekapcsolódni kívánó szakembereket végzőseink köréből is.

A már említett EFE és Szabolcs-Szatmár megye közötti együttműködés keretében, 1983. áprilisában egyetemi napot tartottunk Nyíregyházán, népes előadógárda és nagyszámú érdeklődő részvételével. Az elmúlt ősszel pedig, a megye támogatásával megalakult egyetemünkön a Szabolcs-Szatmár megyei diák-klub s jelenleg már tizenhat fővel működik.

A további jobb megismerést szolgálja, hogy egyetemi újságunk jelen számát Szabolcs-Szatmár megyének szenteljük. Szívből remélem, hogy a megyei és vállalati vezetők, munkatársak, illetve egykori hallgatóink - ma praktizáló mérnökök - tollából kikerült írások hozzájárulnak hallgatóságunk és dolgozóink szélesebb körű tájékoztatásához s ezzel reálisan bővítik végzőseink elhelyezkedési lehetőségeit is. Mindezekkel párhuzamosan, a kibővített terjedelmű „Felsőtiszai fagazdasági hiradó" egyetemünkről közöl írásokat, tudósításokat. E fentiekben jelzett sajátos, szakmán belüli „sajtó-propaganda vállalkozással" szeretnénk előkészíteni, kiegészíteni a március elejére tervezett: „Szabolcs-Szatmár megye bemutatkozik" c. kiállítást, ami Sopronban kerül megrendezésre.

Meggyőződéssel hiszem, hogy ezen újszerű módszerekkel is hozzájárulunk a végzős fiatal szakemberek egyenletesebb - a szükségleteket jobban követő - mobilizálciójához: szakjaink belső kapcsolatainak erősítéséhez, országban gondolt továbbfejlesztéséhez.

Dr. Gál János
rektor

SZABOLCS–SZATMÁR MEGYE MULTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE

A vetélkedőkön a zsűrik azzal kezdik az értékelést, hogy „nehéz helyzetben vannak". Én is ilyen nehéz helyzetbe kerültem, amikor e lap szerkesztősége felkért, hogy mutassam be Szabolcs-Szatmárt.

Ha statisztikus, vagy idegenforgalmi szervező lennék, könnyű lenne a helyzet, számokat sorakoztatnék az elmúlt évtizedek eredményeiből, a terveinkből, vagy költőktől - Petőfi, Váci - idézve bemutatnám a tájat.

Az ország Kelet-Nyugat irányú két szélső pontja találkozik most e lap sorain keresztül. Az olvasók többsége csak iskolai tanulmányai alapján ismeri az ország észak-keleti részét. Ebből kiindulva próbálok eleget tenni a szerkesztőség felkérésének és röviden bemutatni megyénket.

Szabolcs-Szatmár megye területe közel 600 ezer ha, az ország 5. legnagyobb megyéje. A lakosság száma 620 ezer, s ezzel a harmadik az országban. Területe a nyírségi homokhátságot, a Szatmár-Beregi síkságot és a Rétköz nagyobb tájait foglalja el, három országgal határos.

1970-ig egyetlen városa - a megyeszékhely Nyíregyháza - volt, ma 6 városa, 34 nagyközsége és 185 községe van. A Keleti térségére - Szatmár-Bereg - az aprófalvas, a Nyugati részére az óriásfalvas, Nyíregyháza környékére az un. bokortanyás település-szerkezet a jellemző.

Jelenleg 5 városkörnyékre és egy városi jogú nagyközség környékre oszlik.

Az évszázadok során megyénkben végbement eseményekről a történészek és a regényírók sokat írtak. Ez a megye több államférfi, katonai vezető, szabadságharcos és forradalmár, író, költő, képzőművész szülőföldje volt. Gondoljunk csak vissza a Báthoryakra, akik Erdély és Lengyelország történelmében oly nagy szerepet játszottak, s akik Nyírbátorhoz, Nagyecsedhez kötődtek.

Gondoljunk II. Rákóczi Ferenc talpas vitézeire és vezetőjükre Esze Tamásra, aki Tarpa szülöttje volt, vagy Vay Ádámra, aki a fejedelem udvari marsalljaként elkísérte a számüzetésbe, s ott is halt meg.

A Szamuely testvérek a Tanácsköztársaság vezetői, Zalka Máté a spanyol polgárháború legendés Lukács tábornoka, Mező Imre az ellenforradalom mártirja mind-mind megyénk szülöttei.

Mi büszkék vagyunk mindazokra, kik a történelem évszázadai során hozzájárultak a haza felvirágoztatásához, résztvettek az ezért folyó küzdelemben.

Szabolcs-Szatmár nemcsak történelmi személyiségek szülőföldje, hanem íróké, költőké, festőké is. Itt született a felvilágosodás korának költője - Bessenyei György, a reformkor egyik legnagyobb alakja - Himnuszunk költője - Kölcsey Ferenc.

Ez a táj ihlette meg Petőfi Sándort a „Tisza" című verse megalkotására, innen indult Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, a XX. század első felének nagy prózaírói.

Itt született Váci Mihály, aki az 1960-as évtizedben a legnagyobb hatású költője volt a magyar irodalomnak.

Egy megye kultúrális múltját nemcsak az mutatja be, hogy hány költőnek, írónak, képzőmüvésznek volt szülőföldje, hánynak adott otthont, hanem az is, hogy hogyan becsüli meg a múlt maradandó alkotásait.

Szabolcs-Szatmár műemlékekben gazdag megye - bár ez nem hasonlítható össze Sopron, Szentendre, Eger, Pécs, stb. gazdagságával.

Amire mi büszkén hivatkozunk, a népi építészet műremekeinek a megőrzése, ezek gazdag tárháza.

A műemlékeink sora ezer évre tekint vissza. A névadó Szabolcs községben lévő honfoglaláskori földvártól, kora Árpád-kori templomtól a XVIII-XX. századi kastélyokon keresztül az alig százéves iskolaépületig, templomig. A népi építészet emlékeit nemcsak a helyszínen lehet megtekinteni, hanem a Szentendrei skanzenben is, ahol elsőként létesült a Felső-Tiszavidék tájegységet bemutató rész.

Természeti környezetünk alakítása az elmúlt évszázadok során megváltoztatta a táj képét. Megszünt az oly sok történelmi regényben szereplő Ecsedi láp, de megmaradt az egyedülálló értéket képviselő Bátorligeti ősláp, amely arborétumként szolgálja a kutatók és az érdeklődők kiváncsiságát.

Nemcsak ez a terület élvez védelmet, hanem a Szatmár-beregi tájvédelmi körzet, a baktalórántházi erdő, a tiszadobi ártér, a kállósemjéni Mohos-tó, az egyes kastélyparkok, sőt egyedi értékek is.

A megye földrajzi adottságai folytán nem lehetett bázisa a XIX. századvégi nagy iparosítási láznak. Itt később - a XX. században - kezdődött el az iparfejlesztés, s addig ez a megye a néhány kifejezetten mezőgazdasághoz kapcsolódó - malom, szeszfőzde, mezőgazdasági gépgyár, stb. - üzemek kivételével kizárólag mezőgazdasági jellegű volt.

A kedvezőtlen termőhelyi adottságú mezőgazdaság, a fejletlen ipar nem tette lehetővé azt, hogy a táj lakossága megfelelő életkörülményeket alakítson ki.

A megyét a századunk első feléig - az ország más tájaihoz képest - jelentős gazdasági, szociális és kultúrális hátrány jellemezte.

Az igazi felzárkózást az elmúlt közel négy évtizedben, különösen 1965 után kezdte meg.

A IV. és az V. ötéves tervidőszakban megvalósult iparfejlesztés, a mezőgazdasági termelési korszerűsítés magával hozta a közoktatás, közművelődés, egészségügy, a lakásellátás, a szolgáltatás fejlesztését.

Az elmúlt három évtizedben lakásállományunk több mint 70 %-kal gyarapodott, illetve kicserélődött. Uj városrészek jöttek létre, város és községközpontok alakultak át.

A tervszerű városépitészet elismerését jelzi, hogy a 6 városunk közül már kettő nyerte el a Hild érmet.

Tárgyalás az EFE és Szabolcs-Szatmár megye vezetői között

Településeink fele, lakosságunk kétharmada közműves vízellátásban részesül.
A közműves vízellátás fejlesztése egyébként megyénk kiemelt társadalmi programja, amelyet azonos súllyal hajtunk végre az országos tervekben is szereplő lakás, kórház és általános iskolai tanterem programokkal.

A lakáshelyzettel párhuzamosan alakult az egészségügyi feltételek javulása. Megyénkben öt kórház-rendelőintézet, több speciális gyógyintézet, szakrendelőintézet, stb. működik, s ezernél több orvos biztosítja az ellátást. Jelenleg is 50 orvosi egyetemen tanulóval van tanulmányi szerződésünk, akik tovább javítják az ellátottságot.
Az orvosaink egyébként nemcsak a gyógyító-megelőző munkában fejtenek ki eredményes tevékenységet, hanem magasszintű a tudományos munkájuk is.
Az egészségügy tárgyi és személyi feltételeinek alakulása, az életkörülmények eredményes megváltozása adta azt a sajátos helyzetet, hogy megyénkben a lakosság összetétele eltér az országostól.

Az élveszületések száma - bár csökkenő tendenciájú - meghaladja az országost, s így minden negyedik lakosunk 14 éven aluli, ugyanakkor a nyugdíjkorhatáron túliak száma is meghaladja a százezret.

Ez a sajátosság teszi indokolttá az óvodai férőhelyek, az általános iskolai tantermek folyamatos építését, illetve az időskorúakról való gondoskodás fejlesztését.

Csak az elmúlt négy évben megvalósítottunk 3.375 óvodai férőhelyet, 327 általános iskolai, 24 középfokú intézményi tantermet.
Az általános iskolákban (270) tanuló több, mint 83 ezer gyermeket 5.350 pedagógus tanítja, akiknek 98,7 %-a képesített.

A harminc középiskolában és két Dolgozók Középiskolájában 15 ezren tanulnak, a 12 szakmunkásképző intézetben 138 szakmára közel 600 oktató több mint 10 ezer tanulót készít elő.

Az általános és középiskolai oktatás mellett a megye, ezen belül Nyíregyháza a felsőfokú oktatásnak is otthont ad. A két főiskolán - Bessenyei György Tanárképzőn és a Mezőgazdaságin - több mint négyezren esti és levelező tagozaton tanulnak. A Mezőgazdasági Főiskolánkon az országban egyedülálló repülőgép vezetői képzés is történik.

Az oktatás különböző szintjei feltételeinek javítása a műveltségi szinvonal emelkedése maga után vonzotta a közművelődési igényeket is.
Ezek kielégítését szolgálják a művelődési intézmények - Művelődési Központok, Művelődési Házak, Klubkönyvtárak, s ezek kisebb egységei.

Az amatőr művészeti mozgalom fejlődése szinte minden területen érezhető. Ennek is köszönhető, hogy Nyíregyházán kerül megrendezésre kétévenként az Országos Népművészeti Vásár. Néptánc együtteseink országos és nemzetközi versenyek állandó résztvevői.

Nemcsak a néphagyomány-néptánc megőrzése, átörökítése hoz eredményeket. A zenei élet, az ének- és zenemozgalom nemzetközi elismerést kivívó részese az Ifjú Zenebarátok Kórusa, a Szabolcsi Szinfónikus Zenekar, stb.
Az évente megrendezésre kerülő Nyírbátori Zenei Napok, a zenei tábor nemzetközi rangu lett.

A hivatásos éa amatőr művészetünk is egyre nagyobb rangot nyer. A Nyíregyháza-Sóstói Nemzetközi Éremművész alkotó telepen évente 10-12 hazai és külföldi szobrászművész vesz részt, s ugyanennyien a nyírbátori alkotóházban is.
Népművészeink közül 14 fő a „Népművészet mestere", 12 fő a „Népi Iparművész" címet nyerte el.

A megye irodalmi élete is élénk. Az írócsoportnak napjainkban 20-22 tagja van, de folyamatos kapcsolatot tartunk a megyéből elszármazott írókkal, költőkkel is.

Szabolcs-Szatmár több évtizedes színjátszó hagyománnyal és hozzá színházépülettel is rendelkezik. Önálló társulatú színháza azonban csak 1981-től működik.
A színház alig kétéves jelenléte kedvezően befolyásolta egész kultúrális életünket, s ösztönzőleg hatott más művészeti ágakra (irodalom, képzőművészet) is.
Javította a kistelepülések kultúrális ellátosságát, segítette az amatőr színjátszó mozgalom fejlődését.
A közönség érdeklődése a színház iránt magas. Az 1982/83-as évad 8 bemutatójából 277 előadás volt 113.430 nézővel. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház mellett a kisvárdai Várszínház is önálló társulattal rendelkezik, igaz csak idény jelleggel - nyáron - működik, de egyre eredményesebben.

A múlt megismerésének jó lehetőségeit biztosítja az egyre gyarapodó, bővülő múzeumi hálózat. A 14 múzeumi egységben 1982-ben a 44 önálló kiállítást és 31 időszaki kiállítást 400 ezren tekintették meg.
Múzeumaink - Nyíregyháza, Nyírbátor, Mátészalka, Kisvárda, Tiszavasvári, Vásárosnamény, Vaja, stb. - mellett az emlékszobák, emlékházak is a látogatók százezreit vonzzák.
Évente kb. 2000-2500 tárggyal gyarapodik a gyűjteményük. A Nyíregyháza-Sóstófürdői Falumúzeum folyamatosan épül tovább.

A művészeti, kulturális élet eseményein, rendezvényein túlmenően megyénk vonzza az idelátogatókat azzal is, hogy idengeforgalmi látnivalókon túl, az aktív pihenéshez is jó feltételekkel rendelkezik.

Nincs ugyan nemzetközi hírű üdülő és gyógyhelyünk, de van nyugodt pihenést, felüdülést, kikapcsolódást biztosító folyópartunk, fürdőhelyünk.

A Nyíregyháza-Sóstófürdő pihenőhely országosan is ismert. Itt a fürdő és uszómedencék mellett szálloda, nyaralófalu, ifjúsági szórakoztató hely, Vadaspark, stb. áll együtt a kikapcsolódni, pihenni vágyóknak rendelkezésére.

Az idegenforgalmi prospektusok még főleg ezt a komplexumot tartalmazzák, pedig más felfedezni való helyünk is van. Az irodalmi emlékhelyek túra útvonala mellett csak a Tiszapart csodálatosan tisztavízű homokos fürdőhelyeit - Vásárosnamény, Tivadar, Rakamaz, Dombrád, emelném ki, ahol már kiszolgáló létesítmények - étterem, MOTEL, sátortáborhely - is vannak. Nemzetközi rangú a Csengernél induló Tisza evezőstúra. Kisvárdán a Várfürdőhöz szorosan kapcsolódva lovaglóiskola működik, s lovastúrákat bonyolítanak le.

Megyénk sportélete - a minőségi és a tömegsport is - eredményekben gazdag. Atlétáink, ökölvivóink a nemzetközi mezőnyben is nevet harcoltak ki maguknak, s olimpiai, európabajnoksági érmekkel gazdagították hazánk, ezen belül megyénk hírnevét.
A Nyíregyházi Vasutas Spartacus Sportegyesület országosan kiemelt, a többi városunkban, nagyközségünkben is egyre több a minősítéssel rendelkező sportoló, számuk folyamatosan gyarapodik.

Dr.Gál János rektor és Dr.Tisza László megyei tanácselnök kézfogása az együttműködési megállapodás aláírása után

Szabolcs-Szatmár megye az elmúlt négy évtizedben nagy útat tett meg. A fejlődés mutatószámai meghaladják az országost, azonban a még meglévő gondjai is. Ezek megoldására konkrét elképzeléseink, terveink vannak. A VI. ötéves terv eddigi végrehajtásának üteme, a gazdasági fejlődés biztosította lehetőségek mind jobb kihasználása kellő garancia arra, hogy az itt élők, dolgozók részére minden területen egyre jobb feltételeket biztosítsunk.
Csak egy pár adatot idézve az eddigi végrehajtásból:
1981-1983 években felépült 13 ezer lakás, melynek több mint a fele három- és többszobás. Évente közel ezer telket biztosítunk - tanácsi, OTP úton - a családiház, társasház építéshez.
Már 37 település kapott, s 1984-ben további 8-10 település kap közműves vízellátást.
Az egészségügyi fejlesztési programunk teljesítése eredményeként a rekonstrukciók mellett, a Megyei Kórházban új részleg lép be, s emellett Kisvárdán 200 ággyal bővül a kórház. 1984-ben közel 100 általános iskolai tanteremnövelést tervezünk.
Városainkban kiépítjük, illetve bővítjük a távfűtést. Az energiaellátásnál, gázvezeték-bővítésnél a közelmúltban feltárt penészleki gázlelőhely jó lehetőségeket biztosít.
A közlekedés feltételei megyénkben alapvetően jók, de azt javítani mindig lehet. Minden településünk be van kapcsolva a távolsági autóbusz-közlekedésbe, vasúthálózatunk is kiterjedt, Az utazási feltételek javítása érdekében - a MÁV-al, VOLÁN-nal együttesen - folyamatosan munkálkodunk.
Ennek része például Nyíregyházán egy új autóbusz pályaudvar építése, amely már 1984-ben indul.
Bízom abban, hogy megyénk bemutatkozása hozzájárul a még jobb megismeréséhez.

Dr.Tisza László
tanácselnök

ERDŐ ÉS FAGAZDÁLKODÁS SZABOLCSBAN

„Sívár vidék hűséges fája.
A menekülő porszemek
elé veti magát, megállva
elfolyó barázdák felett."

(Részlet: Váci Mihály „Akác" c.
verséből)

Kedves Olvasó!

Ez az írás nem értekezésnek készült, nem ismeretlen világot tár fel. Nem törekedtem a teljességre és szándékom sem más, mint bemutatni környezetében és gazdálkodásában a Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságot elsősorban azok részére, akik kevésbé ismerik e pompás nyírségi tájat. Nem vállalkozhatok arra, hogy közel egy évezred helyi történetének krónikása legyek, még kevésbé arra, hogy a tudományos igényesség szintjén olyan témákat boncolgassak, melyeket a hozzáértők már megtettek igen nagy eredménnyel.

ÖKOLÓGIAI VISZONYAINKRÓL

A Nyírség az ország második legnagyobb homokterülete mintegy 523.200 hektár, amely Szabolcs-Szatmár megye jelentős területét foglalja el de átnyúlnak szélbuckái jócskán Hajdú megyébe is.
Ma már tisztázottak a korábbi kutatások egymásnak ellentmondó földtani elképzelései. A geológusok szerint az alapkőzet rétegződése tektonikus erők hatására valahol a pleisztocén - holocén korszakok határán történt, amikoris a Variszkuszi hegylánc magyarországi szakaszának, a Tisia masszivumnak egy része süllyedni kezdett. E süllyedő komplexumhoz tartozott a Szatmár-Beregi Síkság - Rétközzel - a Nagykun- Hajdúhát és természetesen velük együtt a Tisza-hullámtér is. Ezzel párhuzamosan az előbbiek által körülvett terület lassan emelkedni kezdett és létrejött az úgynevezett NYIRSÉGI PLATÓ. Az átlagos tengerszint feletti magasság 130 m. A kiemelkedés hatására a környező folyók - közöttük elsősorban a Tisza - kénytelen volt a medrét megváltoztatva a Nyírséget megkerülni.
A geológiai képződmények közül legnagyobb kiterjedésű a homok, mely részben pannontengeri maradvány, részben az ősfolyók hordalékainak tekintendő. Ezt a homokot évezredeken keresztül formálta a szél és létrejöttek a nyírségi táj sajátos forma-kincsei: a szélbarázdák és a parabola-buckák. A nyugati oldalazó szelek szélesen elterülő enyhe emelkedőt építettek és a tetőrészen túl a szélárnyékos keleti oldalon meredek letörésű rövid lejtők alakultak ki.
Az éghajlati tényezők közül a hőmérséklet szélsőséges értékei, a csapadék gyakorisága és mennyisége meghatározó jelentőségű a táj klimájának kialakításában. Az É-i és ÉK-i uralkodó szél a Kárpátokon átbukva erejének teljében sújt le, mely télen hideget, s tavasszal többnyire szárazságot hoz. Ez utóbbi szél a leghatékonyabb felszinformáló erő s a legnagyobb mértékben kiszárítja azt a homokfelszint, amelyikbe a mag, vagy csemete került.
A leírtak okozzák elsősorban a gyakori és erőteljes hőmérsékleti ingadozásokat. A fatenyészetekre nem azok a hőmérsékleti adatok a döntők, amelyek az átlagszámok törvényében szelidülnek kedvezővé, hanem azok a szélsőségek, amelyek meglehetős gyakorisággal jelennek meg.
A csapadék éves mennyisége 580-600 mm között ingadozik a Nyírség ÉNY-i részén enyhén emelkedik. Ebből a mennyiségből a tenyészidőszakra 340-350 mm csapadékra lehet számítani. A nyírségi plató néhány méteres térszinti kiemelkedés következtében magas vízszint esetében a buckaközi laposok és a mélyfekvésű síkságok víz alá kerültek, tavaszi hóolvadás után az elön-

tések rendszeressé váltak, s mivel lefolyás alig volt, a víz sok helyen egész nyáron át megmaradt. Az ármentesítő munkálatok megkezdése előtt a Nyírség számtalan kisebb-nagyobb vízzel borított területe gazdagította párával a levegőt és tartotta magasan a talajvíz szintjét.

Széchenyi István a múlt században elvégeztette azt az első kapavágást, amely elindította a vízszabályozást. Elsőként a Tisza kanyarjainak átvágásával kellett felgyorsítani az árvíz lefolyását. Ezt követte az Ecsedi-láp és sok-sok víztükör lecsapolása. 1960-gi 3200 km-t meghaladó csatornahálózat épült. Ezzel a kultúrember megszüntette az egészségtelen, mocsárgőzős, maláriás éghajlatot, termőföldet nyert, ahol nagyszerű mezőgazdasági és gyümölcskertészeti tevékenységet folytat. Elvesztette azonban az erdőt, melyet őshonos fafajgazdaságban felújítani már nem lehet.

A Nyírség növényföldrajz szempontból teljesen feltárt terület.

A térség természetes növénytakarója fajokban rendkívül gazdag, mely összefüggésben van a Kárpátok koszorújában érvényesülő montán éghajlati hatásoktól, valamint a lapályos szinttől a száraz buckatetőkig előforduló termőhelyi tényezők változatosságával.

Egyik legváltozatosabb növényvilág a Bátorligeti Őslápon található.

A táj leírásához szorosan hozzátartoznak az állatvilág ismertetése. A Nyírség faunájából azonban teljes részletességgel csak Bátorliget van feltárva.

Érdekessége a bátorligeti faunának, hogy harmadkori maradvány fajokat is tartalmaz.

Ezek az állatfajok azonban csaknem teljes egészében a rovarvilágban, a talajban, vagy a csatornák vízeiben keresendők és a tudomány számára jelentenek felbecsülhetetlen értéket. Egyedül az elevenszülő gyik (Lacerta vivipara) az a ritka jégkorszaki maradvány, amely állatfaj számot tarthat a természet szépségeit kereső emberek érdeklődésére.

A FEFAG SZERVEZETE, TEVÉKENYSÉGE ÁLTALÁBAN

Az ökológiai áttekintés után szeretném konkrétan bemutatni a Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságot, annak szervezetét és tevékenységét. Az írásban szereplő adatok elsősorban nagyságrendeket tartalmaznak, illetve az előző 2-3 év tényadatait összegezik, vagy átlagolják. (A kézirat leadásának határidejében még nem álltak rendelkezésre az 1983. év mérlegadatai.)

A Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Szabolcs-Szatmár és Hajdú-Bihar megyék 1.200.000 hektáros közigazgatási területén fekvő állami erdők kezelését látja el. A gazdaság összes területe 64,6 ezer hektár, ebből erdőterület 59,5 ezer hektár, amely az alföldi erdőkre jellemző módon szétszórtan helyezkedik el, kisebb-nagyobb erdőfoltok alakjában. A termelési tevékenység, a területek és erdőállományok, a teljesítmények nagy átlagban lefeleződnek a két megye között.

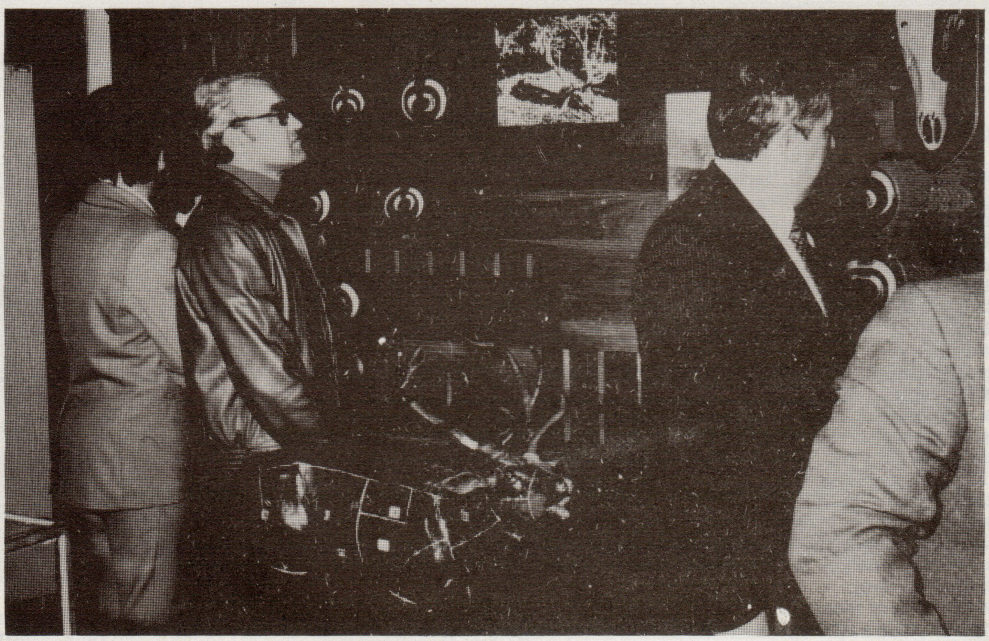
Az összes erdőterületnek csaknem 80 %-a a nyírségi tájhoz tartozik, és csak 20 %-os részarányt képvisel együttesen az úgynevezett Hajdúhát, a Szatmár-beregi síkság, valamint a Tisza hullámtere. Az élőfakészlet meghaladja az ötmillió m^3-t, melyből évente mintegy 300.000 m^3 véghasználati és kb. 90.000 m^3 előhasználati bruttó fatömeget termelünk ki. A fafajonkénti megoszlás is figyelemre méltó a kitermelésben: tölgy 10, akác 68, nemesnyár 12, egyéb lomb 4, fenyő 6 %.

Az erdőállomány 23 %-a tölgy, 56 %-a akác, 9 %-a nyár, 7 %-a fenyő és 5 %-a egyéb lomb. A fák korosztály szerinti megoszlása:

1 - 10 éves	35 %	20.800 ha
11 - 20 éves	29 %	17.300 ha
21 - 30 éves	20 %	11.900 ha
31 - 40 éves	9 %	5.300 ha
41-nél idősebb	7 %	4.200 ha

A gazdaságnak 15 elszámoló egysége van: 8 erdészet, 2 műszaki erdészet és 3 fafeldolgozó üzem, 1 parkerdészet és 1 erdészeti üzem.

A fafeldolgozó üzemeken kívül a hagyományos erdészeteknél még további fagyártmánytermelő kisüzemek működnek. Ezek elsősorban az alacsonyabb minőségű alapanyagot dolgozzák fel. A fafeldolgozó üzemek éves szinten mintegy 170.000 m^3 alapanyagot képesek feldolgozni és 80-90.000 m^3 késztermékét tudnak termelni a választék összetételétől függően.

Vendégeink látogatása szakgyűjteményben

Az V. ötéves tervidőszakban a teljes termelési értéket és az árbevételi tervet túlteljesítettük. A teljes termelési érték a legutóbbi tervidőszakban 3 milliárd 147 millió forint volt, míg a nettó árbevétel 3 milliárd 238 millió, a nyereség 283 millió forint volt. Több mint 20 %-kal túlteljesítettük a nem rubel elszámolású exporttervet.

Figyelemre méltó eredményeket értünk el az üzemek rekonstrukciójában. Az V. ötéves terv idején korszerűsítettük a hajdúhadházi, baktalórántházi, tiszalöki, vásárosnaményi fafeldolgozó üzemeket, 1980-ban hozzáláttunk a nyírbátori üzem rekonstrukciójához, amely 1984-ben fejeződik be.

Jelen időszakban, az éves termelési és önköltségi tervek elkészítésekor érvényesültek a VI. ötéves terv gazdaságpolitikai célkitűzései, valamint az ágazati irányelvek. Az elmúlt években nem terveztünk lényeges termelésnövekedést, mivel a tartamos erdőgazdálkodás követelményei, valamint a gazdaság céljainak hosszú távú biztosítása ezt nem tették lehetővé. Az üzemtervi lehetőségek mellett maradva, inkább a termelési szerkezet változtatására, a gazdaságosabb termékek irányába tettünk intézkedéseket.

Az elmúlt esztendőkben érezhető volt a gazdaság munkájában, eredményeiben, hogy megváltoztak a külgazdasági feltételek. Az exportra készült rakodólapok, szőlőkarók, parkettafriz iránti kereslet ingadozása jelentett gondot, emellett köztudott, hogy megváltozott több nyugati valuta árfolyama is.

Mindezek ellenére a kiemelt vállalati feladatok teljesítése pozitívnak mondható. Az összes foglalkoztatott dolgozók száma mérséklődött, míg a termelési feladatok lényegében nem tértek el az előző évektől.

Üzembe helyeztük a derecskei csemetekerti hűtőházat, amelyben négymillió nemesnyár és fehérfűz simadugvány tárolható. A csemetekertekben vetőgép váltotta fel a kézi vetést - a Rath gépnek köszönhetően közvetve nő az erdősítések eredménye. Ugyancsak elismerést érdemel ha már a gépesítésről szóltunk, hogy teljes egészében megoldottuk az erdeifenyő csemeték vegyszeres gyomirtását, valamint a tűkarcgomba elleni védekezést.

Említést érdemel még az is, hogy saját gyártású tartószerkezetek felhasználásával kísérleti tárolót építettünk a kész és félkész termékek megóvására.

Nagy figyelmet fordítunk a térségi erdőgazdálkodás minél jobb körülményeinek elősegítésére. Ezért több együttműködési társulást szerveztünk. A cél: az erdőegységes és minél szakszerűbb kezelésének elősegítése, a kitermelt faanyag optimális hasznosítása, esetenként a termelőeszközök kölcsönzésével ezek kapacitásainak minél jobb kihasználása. Gazdaságunk gesztorságával Szabolcs megyében négy erdőgazdasági együttműködési társulás jött létre, 61 termelőszövetkezet részvételével.

JELENTŐS FELADATAINKRÓL RÉSZLETESEBBEN

Gazdaságunk jelentős feladatokat oldott meg az elmúlt években. Igy pl.: a magtermelésben lényegében új alapokra helyeztük az eddigi gyakorlatot, mivel az igények magas-genetikai értékű magot követelnek. A kocsányos és vörös tölgy makkból 374 tonnát gyűjtöttünk be, s ebből csaknem 600 mázsát értékesítettünk. A többit erdősítésre, csemetekerti nevelésre használtuk fel, az elvetett makk 6-8 millió csemete megtermelését teszi lehetővé. Igy a gazdaságnak és ellátási körzetének legalább 3 évre biztosított a tölgy csemeteszükséglete. Vágásfelújítási kötelezettségeinknek a rendelkezésekben előírt módon eleget teszünk, erdőtelepítési lehetőségeink meghatározottak, míg a közjóléti erdőgazdálkodás célkitűzései - a korábbi dinamikus fejlesztéshez viszonyítva - visszafogottabban valósulnak meg, de ettől függetlenül park- és pihnő erdőink kultúráltak és látogatottak.

Fakitermelési munkánkat üzemtervi előírások szerint végezzük. Az elmúlt években a piaci és készletgazdálkodási okok arra kényszerítettek, hogy valamelyest visszafogjuk a véghasználati termelést és szorgalmazzuk a nevelővágásokat és tisztításokat, mind területben mind fatömegben.

Nyírségi akácerdőben

A nagyságrendeket a bruttó fatömeg kitermelésének átlagszámai érzékeltetik:

- véghasználat	290.000 - 312.000 m^3
- gyérítés	70.000 - 75.000 m^3
- tisztítás	20.000 - 26.000 m^3

Felkészített nettó fatömeg:

- véghasználat	230.000 - 255.000 m^3
- gyérítés	58.000 - 61.000 m^3
- tisztítás	15.000 - 21.000 m^3

Fakitermelésünk fafaj tekintetében az akác felé tolódik, s ez meghatározó a feldolgozásban is. Ebből kitünik, hogy termék- és gyártmányfejlesztési programunk homlokterében az akác hasznosítás áll, objektíve meghatározó jellegű fafaj marad hosszú időn át.

A fakitermelés minden munkafázisa, rakodással és szállítással együtt teljes mértékben gépesített, a munkásszállítás megoldott, szervezett étkeztetést az igények szerint tudunk biztosítani.

Fafeldolgozási ágazatunk a gazdálkodás minden mutatójában a legnagyobb arányban részül. Mind a termelésben, mind az élőmunka ráfordításban és eszközértékben igen nagy volumen halmozódik fel, melyeknek elsődleges működtetési célja a piacigényű, magas készültségű fokon megmunkált késztermék kibocsátás a legnagyobb nyereségtartalommal.

Mint erről már szó esett, a saját termelésű alapanyag meghatározó többsége akác, amely fafaj egyben behatárolja a késztermék strukturánkat.

A lágylombos fafajú alapanyag kitűnően alkalmas ládatermelésre, azonban jelen időszakban, amikor e sorok iródnak, számos bizonytalansági tényező van, amely a ládatermelés nagyságrendjében nehezíti az optimális döntést.

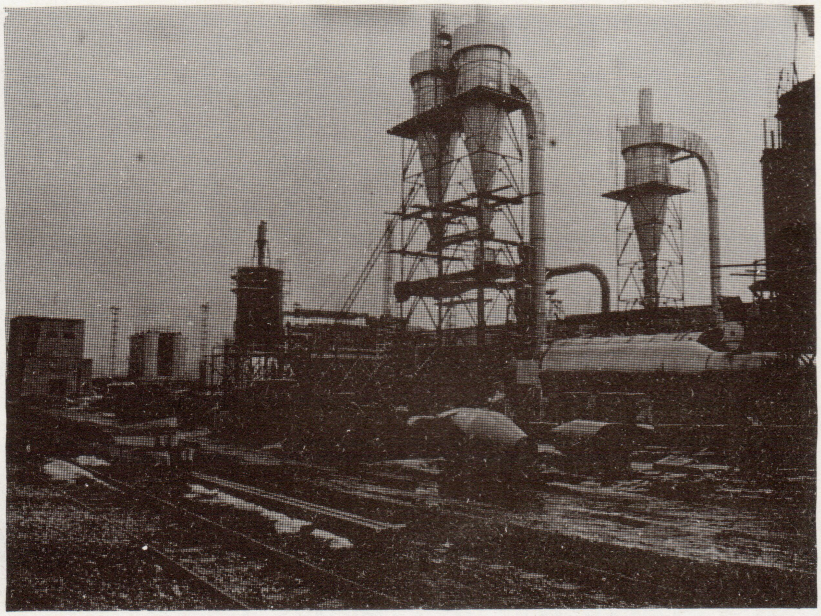
A fentiekhez még az is kapcsolódik, hogy igen magas az eszközhányada a fafeldolgozási ágazatnak. A cél pedig az, hogy minél jobb eszközkihasználással kössünk le valamennyi gépi kapacitást.

A fafeldolgozás e három sarkalatos pontjában az összhang megteremtése magasfokú szellemi felkészültséget, a szakmában és a közgazdaságtanban jártas, magasan kvalifikált mérnököket, közgazdászokat, üzemmérnököket igényel. Ugy tűnik, hogy a feldolgozási tevékenység hosszú távon újratermeli a saját problémákat még akkor is, ha a „ma„ gondjai nem azonosak a „holnap" feszítettségével.

Mindebből az következik, (nem lebecsülve és nem rangsorolva az erdő- és fagazdaság más szakirányú tevékenységét), hogy gazdálkodásunk folyamatrendszerében a készáru kibocsátás korszerűségére és minőségére helyeződik hosszú távon a hangsúly. Ma legfontosabb feladatunknak tekintjük a termékszerkezet korszerűsítését. A termelési kapacitás minél teljesebb kihasználása érdekében gazdaságunk fokozza a rétegelt ragasztott tartószerkezetek gyártását.

A jelenlegi gazdasági helyzetben igen szigorú és következetes gazdasági intézkedésekre van szükség. A feladatok csak a következők megvalósítása útján oldhatók meg:

- el kell végezni az előirányzott fakitermelési feladatokat, és a tűzifa-ellátásban eleget kell tenni a gazdaságra háruló kötelezettségeknek;
- fafeldolgozásban feltétlenül fokozni kell a saját termelésű alapanyag feldolgozását;
- a vásárolt alapanyagnál a felvásárlás ütemét ésszerűen kell szabályozni, hogy a negyedévek végére a készletek minimálisak legyenek;
- a fafeldolgozás termékszerkezetét változtatni szükséges az alapanyag összetétel kényszerű megváltozása miatt.

Forgácsszárító a porleválasztó ciklonnal
Vásárosnamény (ERDÉRT V.)

A kereskedelmi munka tekintetében előtérbe kell helyezni a kemény lombos - főleg akác - fafajú primér és szekundér termékek értékesítését, vállalni kell a kisebb tételű értékesítéseket is.
Fontos feladat, hogy a szerényebb mértékű bérfejlesztési lehetőségek mellett is meg kell találni az anyagi ösztönzésnek, azt a módját, mely elsősorban a minőségi és hatékonyabb munka ösztönzését szolgálja.

KÁDER- ÉS SZOCIÁLPOLITIKÁNKRÓL

Nem volna az ismertetés teljes, ha a gazdálkodás „humán" oldaláról nem ejtenénk szót.
A személyzeti munkában több olyan fontos feladatot tartunk szem előtt, melyek alapvetően befolyásolják a gazdaság munkáját. Ilyen a központ és az egyes termelőegységek felsőfokú szakember-ellátottsága, a korszerű gépek kezelésében szükséges szakemberek - szakmunkások és betanított munkások - képzése, folyamatos továbbképzés, a dolgozók politikai, szakmai, vezetői ismereteinek fejlesztése, valamint a különböző képesítések megszerzésére kötelezett dolgozók folyamatos beiskolázása, tanulmányi előrehaladásának segítése.

Szakember utánpótlás biztosítása érdekében jó kapcsolatokat építettünk ki az oktatási intézményekkel.

Jelenleg
3 erdőmérnök,
3 faipari mérnök,
1 faipari üzemmérnök,
1 közgazdász hallgatóval,
9 erdészeti,
1 faipari szakközépiskolás és
8 szakmunkás tanulóval van tanulmányi szerződésünk.

Az elmúlt évben 68 fő különböző szakmájú és vezető beosztású dolgozó vett részt speciális szakirányú továbbképző tanfolyamokon, többségében a MÉM Mérnök és Vezetőképző Intézetében.

A fizikai állományban dolgozók közül 207 fő vett részt szak- és betanított munkás tanfolyamokon.

A szociális intézkedési éves terveinket az elmúlt esztendők során mindig teljesítettük, sőt - gazdasági erőnk függvényében - túl is teljesítettük.

Néhány célkitűzés a VI. ötéves terv előirányzata alapján:

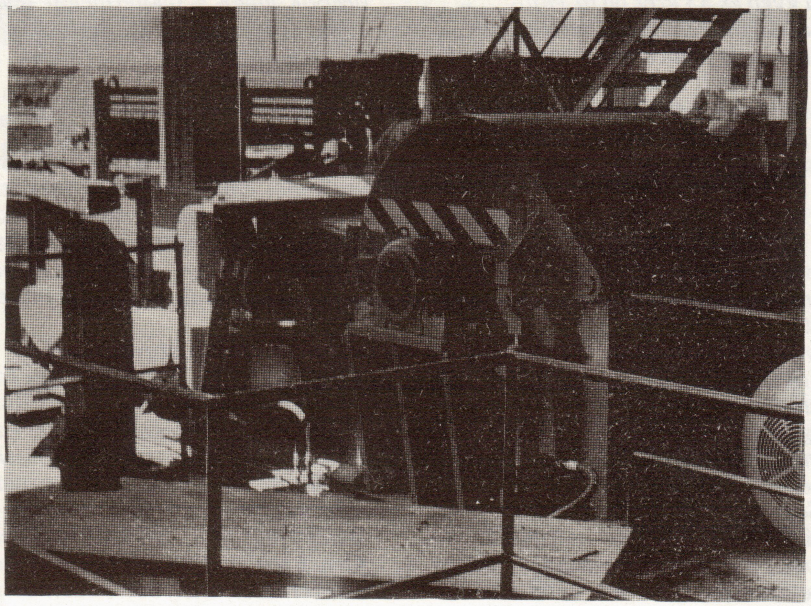
- üdültetés	2.840 mFt
- segélyezés	4.610 mFt
- szociális ellátás	6.720 mFt
- kultúrális ellátás	4.116 mFt
- sport támogatás	1.674 mFt
- lakásépítés és támogatás	13.600 mFt

A VI. ötéves terv első két évének mérlegadatai szerint az előirányzat 65.989 mFt-ban teljesült, az időarányostól (58.160 mFt) kedvezően eltér és 13,5 %-os túlteljesítésről adhatunk számot.

A dolgozók lakáshelyzetének javítására 1981-1982 években 7.348 mFt-ot fordítottunk.

A gazdaságnál vállalati művelődési bizottság működik. Kiváló programmal két erdészeti, illetve munkásklub működik, melyek megfelelő környezetben vannak, felszereltségük jó - tevékenységük egyértelműen eredményes.

A Nyíregyháza melletti Sóstón üdülőnk van és igyekszünk vonzóvá tenni e létesítményt különféle sportolási lehetőségekkel, szervezett játékokkal, kultúrális programokkal.

Faaprító gép a vásárosnaményi üzemben
(ERDÉRT V.)

Üdülési lehetőségeinket fejlesztjük. Vásárosnaményben a Tisza jobb partjának fövénye és a folyót szegélyező erdőben létesített üdülőházunk kényelme jó pihenési lehetőséget ad, akárcsak a tiszalöki - család számára is alkalmas és ugyancsak a folyó partján épült - faház.

Balatonon, Zamárdiban bérelt, Szántódon saját üdülőnk van és aki a gyógyvízet kedveli Hajdúszoboszlón is talál lehetőséget üdülésre - bérelt összkomfortos lakásban.

A gazdaságunk patronálja a már országos hírű vásárosnaményi fafaragó tábort, gondoskodunk a faanyagról a tábor faragó-művészei számára.

Lehetne folytatni a sort számos példával, bizonyítandó, hogy a kemény gazdasági munka mellett szép és élményt nyújtó, sokszínű a közösségi életünk.

A teljes keresztmetszetet gazdaságunkról néhány oldalban nem lehet leírni, mert a szocialista brigádok munkájáról és eredményeiről külön és terjedelmes újságcikkben kellene beszámolni.

A szakszervezeti, ifjúsági munka ugyancsak szerves része gazdasági életünknek és csak a korlátok határai miatt nincs lehetőség a társadalmi szervezetek kiváló tevékenységéről tájékoztatást adni...

Befejezésül ismét Vácit idézem, mert élőfakészletünkből közel 3 millió m3, erdőterületünkből mintegy 34.000 hektár, éves fakitermelésünkből 260.000 m3 az „AKÁC".

„A hova hullt, azt a világot
összemarkolja odalent,
s széthulló rögökből virágot,
értelmet és rendet teremt."

Osztrogonácz János
igazgató
OEE. helyi csoport elnöke

—— OO —— OO ——

TERMELŐSZÖVETKEZETEK ERDŐ- ÉS FAGAZDÁLKODÁSA

Szabolcs-Szatmár megyében 124 mezőgazdasági szövetkezet több mint 400 ezer ha földterületen gazdálkodik. Ebből 253 ezer ha szántó, 21,5 ezer ha gyümölcsös, 71 ezer ha gyep és 33 ezer ha az erdő.

A talajtani adottságok rendkivül heterogének, a futó homoktalajtól a lápig szinte valamennyi talajtípus nagy területen előfordul. A kedvezőtlen talajtani adottságok következtében a szántó terület átlagos Ak. értéke 13,6 Ak/ha, s a termelőszövetkezetek 85 %-a kedvezőtlen adottságú. Egyes növények vetésterületi aránya országosan is meghatározó, igy pl. a rozs 34„4 %-a, a dohány 53 %-a és az alma 52 %-a a megyében kerül előállításra.

A termelőszövetkezetekben 56,5 ezren dolgoznak (nyugdíjasok nélkül). Az összes üzemi termelési érték 10.989 MoFt, ennek 24,1 %-a az alaptevékenységen kivüli tevékenységből származik.

A megye erdőterületének több mint fele, 33 ezer ha erdő van termelőszövetkezeti kezelésben. Az átlagos erdőterület nagyság: 266 ha. Nagyok a szélsőségek, hiszen 40 termelőszövetkezetben 100 ha alatti, míg 3 termelőszövetkezetben 1000 ha feletti az erdőterület nagysága. Sok a szétszórt, elaprózott erdőfolt, melyek felszámolása és tömbösítése megindult. Az összes erdőterületből 12 ezer ha-t az utóbbi 15 évben telepitettek a szövetkezetek, igy a sok fiatal erdő miatt az élőfakészlet viszonylag alacsony: 113 m3/ha.

Fafaj összetétel: KST - 11,4 %, Akác - 45,3 %, EKL - 2,8 %, NNY - 26,3 %, HNY-Fü - 7,5 %, ELL - 0,9 %, FE - 5,8 %.

Fakitermelés - fafeldolgozás

A termelőszövetkezetek egyre inkább súlyának megfelelően gazdálkodnak erdővagyonukkal. A kitermelt fatömeg megközelíti az üzemtervi lehetőséget. Az erdők korosztály viszonyaiból adódóan a nevelő vágások adják a fakitermelési feladat jelentős részét. 1983. évben végzett fakitermelések:

véghasználat	*726 ha*	*123 ezer m3*
TKV gyérítés	*982 ha*	*29 ezer m3*
NF gyérítés	*699 ha*	*31 ezer m3*
tisztítás	*586 ha*	*9 ezer m3*

A fakitermelésben a motorfűrészes technológia az uralkodó, ehhez megfelelő eszközzel, szak- és betanított munkásokkal is rendelkeznek a szövetkezetek. A kitermelt faanyagot részben felhasználják saját feldolgozó üzemeikben. Jelentős a lakosság és a háztáji gazdaságok szerfával, tüzifával, épitkezési faanyaggal való ellátása.

60 termelőszövetkezetben van fafeldolgozó üzem, közülük 29 egész évben folyamatosan termel. Legjelentősebbek a nyírbogáti Rákóczi, a tarpai Esze Tamás, szatmárcsekei Haladás, nagykállói Zöldmező, és a hodászi Béke termelőszövetkezetek üzemei. Az előállított termékek skálája a piachoz igazodva igen sokszínű: szélezett és szélezetlen fűrészárú, ládaalapanyag, fagyapot, szerszámnyél, parkettfríz, bútorléc, furnér stb. külön említést érdemel a „Bogátfa" akác vázszerkezet, melyből olcsón és gyorsan készíthetők mezőgazdasági épületek. A nem folyamatosan üzemelő fafeldolgozók jelentősége elsősorban a tagság téli foglalkoztatásában van.

Az utóbbi években az erdei hulladék hasznosítását több termelőszövetkezetben előtérbe helyezték, szárítók, üzemek, irodák fűtését végzik tuskó, illetve hulladék tüzelésű kazánokkal. A nyírbogáti fenyőtű lepárló üzem a fenyő tisztítási hulladékból készít értékes kozmetikai alapanyagot.

Erdőfelújítás - erdőtelepítés - fásítás

Termőhelyi adottságainkból eredően az erdőfelújítás többnyire mesterségesen, teljes talajelőkészítéssel történik. Alkalmazzák a tuskózás nélküli részleges talajelőkészítéses valamint a jó minőségű mageredetű akácosokban a sarjaztatásos felújítást is. 1983-ban 382 ha mesterséges és 73 ha természetes sarj felújítást végeztek a termelőszövetkezetek.

Az erdőtelepítések mennyiségét minden évben a célcsoportos keret nagysága határozza meg. 1983-ban 412 ha telepítésre volt lehetőség, mely a beadott pályázatoknak a fele. Indokolt lenne a telepítések nagyobb üteme, mivel megyénkben közel 10 ezer ha gyenge minőségű szántót és kb. 6 ezer ha talajvédő gyepet lenne célszerű beerdősíteni.

A mesterséges erdőfelújításoknál és telepítéseknél fontosnak tartjuk a KST arányát növelni, s lehetőleg a NNY arányát szinten tartani. Az akác erdősítéseknél a mézelő fajtákat kívánjuk előtérbe helyezni.

A megye területén több éve folyó meliorációs munkák során igen sok fasort szüntettek meg. A meliorációs tervek előírják új védősávok telepítését. A fásítások tervezése és végrehajtása több évre ad jelentős feladatot a szakembereknek.

Az erdősítésekhez, fásításokhoz szükséges csemete előállításában az erdőgazdaság mellett két termelőszövetkezet (Eperjeske, Nyírbogát) összesen 86 ha csemetekertje jelentős részt vállal.

Szakember ellátottság - társulások működése

Közismert tény, hogy az erdészeti munkák szakszerűségének személyi feltétele a szakember. Megyénk nem tartozik az erdésszel jól ellátottak közé. Jelenleg összesen 2 erdőmérnök, 46 erdésztechnikus és 8 erdész dolgozik a szövetkezetekben. A szakember ellátottság javítását saját dolgozók beiskolázásával is segítik. Fontos szerepe van a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodásban a megyei TESZÖV mellett működő erdészeti szolgáltató csoportnak. A csoport 1982-ben alakult, jelenleg 6 szakemberrel 59 termelőszövetkezetben lát el szakirányítást. A csoport a megbízó szövetkezeteknek elkészíti az erdőtelepítési és felújítási kiviteli terveket, az éves pénzügyi terv és leszámolást. Megtervezi a fakitermelést, helyszíni szaktanácsadással segíti az erdőművelési és fahasználati munkák végrehajtását. Szervezi a szövetkezetek egymásközötti alapanyag átadását, gépi kapacitások cseréjét. Munkájuk eredményeképpen sokat javult a szakirányított termelőszövetkezetek erdőgazdálkodása. Az érintett szövetkezetekben felszámolták a nevelővágások végrehajtásában lévő lemaradásokat, az erdőfelújítási hátralékot. Közreműködésükkel közel 4 ezer ha új erdőtelepítés valósult meg. Segítségükkel indult el a vajai termelőszövetkezetben az erdészeti betanított munkás képzés.

Az anyagi és szellemi erőforrások jobb kihasználása, az erdőgazdálkodás szinvonalának emelése érdekében 1981-82-ben sorra alakultak a fagazdasági társulások, melyek ma már a megye termelőszövetkezeteinek 3/4 részét átfogják. Hat társulás működik, melyből négyben az erdőgazdaság, kettőben termelőszövetkezet látja el a gesztor szerepét. A kezdeti nehézségeken túljutva 1983-ban kedvezőek a tapasztalatok, jók az eredmények. Az erdőgazdasági gesztorsággal működő társulásoknál együttműködés alakult ki a csemetetermelésben, -ellátásban, a fakitermelések kivitelezése, az alapanyagforgalom, a fafeldolgozás, a szállító és erdőművelő gépek kölcsönös átadása stb. terén. A társulások bemutatók és tapasztalatcserék szervezésével tovább erősítik a kapcsolatot, annak nem csak gazdasági de emberi oldalát is. Az együttműködés minden társtag számára hasznos, az abban résztvevők mindig újabb kooperációs lehetőséget fedeznek fel.

A termelőszövetkezetek erdőgazdálkodása a megye erdőgazdálkodásában jelentős részt képvisel. Súlya a terület növekedésével, a fiatal erdők vágáséretté válásával tovább nő. Az itt dolgozó erdészek feladata, hogy a még meglévő anyagi és szellemi tartalékok feltárásával növekedjék az erdőből kitermelhető nyereség nagysága, s e mellett erdeink egyre inkább feleljenek meg közjóléti céloknak is.

Kovács Jánosné
erdőmérnök
TESZÖV csop.vez.

A SZABOLCS MEGYEI ÁLLAMI GAZDASÁGOK ERDŐGAZDÁLKODÁSÁRÓL

A nyírségi tájhoz hozzátartozik az erdő. Sokat tettek ennek érdekében a megye állami gazdaságai is, melyek az elmúlt évtizedekben közel 5000 ha erdőt és fásítást létesítettek.

A megyében működő 8 állami gazdaság összesen 5304 ha erdő- és fásított területtel rendelkezik. Ennek több mint a fele ültetvényszerű nyáras (cellulóz nyár).

Szabolcs megyében a fatenyészeti viszonyok köztudottan kedvezőek. Vonatkozik ez a nyárasokra is, noha erre a célra csak a gyenge termőképességű földeket engedte át a mezőgazdaság.

A döntően kertészeti profilú gazdaságokban hamar megkedvelték az erdőtelepítést és a nyárfatermesztést.

A Nyírlugosi Állami gazdaság összes területéből pl. 43 % az erdő. A racionális földhasználat igényei további erdőtelepítésekre adnak lehetőséget.

Az utóbbi évek átlagában mintegy 150-200 ha erdőtelepítést és 60 ha erdőfelújítást végeztek a gazdaságok.

Az erdőfelújítás rövid időn belül 3-4-szeresére emelkedik, mivel megkezdték a nyárasok véghasználatát.

A gazdaságok fakitermelése az utóbbi 5 éven belül 19.000 brm^3-ről 39.000 brm^3-re azaz 76 %-kal emelkedett. A felfutás teljes egészében a nemes nyárra esik.

A gazdaságok többsége rendelkezik kisebb-nagyobb fafeldolgozó kapacitással. A kitermelt iparifa 50-60 %-át maguk a gazdaságok használják fel. Elsősorban a saját göngyöleg igény kielégítése a cél, de emellett kerül értékesítésre is láda, ládaelem.

A gazdaságokban összesen 9 fő erdésztechnikus, illetve erdész tevékenykedik, akik az agrárszakemberekkel közösen jól oldják meg az erdőgazdálkodás feladatait.

Az erdőgazdálkodási ágazat - bár volumene nem jelentős a gazdaságok összes tevékenységében - figyelemre méltó arányban járul hozzá a gazdaságok nyereségéhez.

Az almaértékesítés nehézségei, illetve az elöregedett ültetvények szanálása kapcsán közel 2000 ha erdőtelepítésre nyílna lehetőség, a megye állami gazdaságaiban. A nyárfatermesztés eddigi eredményei biztató támpontokat nyújtanak az erdőgazdálkodás további fejlesztéséhez.

Dr.Erdős László
műsz.gazd.tanácsadó
Állami Gazdaságok.Országos Központja

FAIPARUNK HELYZETE

Szabolcs-Szatmár megye hosszú időn át az ország egyik legkevésbé iparosodott területe volt. A földrajzi, éghajlati tényezők, a hagyományok mind-mind a mezőgazdaságot helyezték előtérbe. Ez a megye sem mondhatott azonban le az iparnak a társadalmi-gazdasági életet pezsdítő szerepéről.

A megye arculatának átalakulását a helyi erőfeszítések mellett központi intézkedések is segítették. A Budapestről és más ipari centrumokból kitelepülő és Szabolcs-Szatmár megyében fejleszteni akaró vállalatok jelentős anyagi támogatást kaptak. Ezzel olyan új iparágak sora jelent meg, amelyek eddig ismeretlenek voltak ezen a területen. Pl. műszergyártás, gumiipar, papiripar, textilipar.

Ma a megyénkben működő 91 ipari[x] gazdálkodó egység 17 milliárd Ft állóeszközállománnyal, közel 55 ezer fővel több mint 32 milliárd Ft termelési értéket állít elő. Uzemeink döntő többsége közép- és kisüzem. Ezer dolgozótól többet foglalkoztató, illetve 1 milliárd Ft-tól nagyobb termelési értéket előállító üzemek száma 14, illetvet 10. A gazdálkodó egységek közel fele gyár, gyáregység, több mint egyharmada szövetkezet és mindössze 27 %-%-a önálló vállalat. Az ipar szerkezetét röviden az alábbiakkal lehet jellemezni: a foglalkoztatottak mintegy 40 %-a a könnyűiparban dolgozik; - az összlétszám több mint fele nő; a felsőfokú végzettségűek száma mintegy 1000 fő, de még ma is hiány van mérnökben és közgazdászban. Iparunk fiatalságát mutatja, hogy a létszám 55-60 %-a 35 éven aluli. A fiatalságra jellemző dinamikával is fejlődött megyénk ipara, mivel 1975. évhez viszonyítva a termelés és az állóeszközállomány is mintegy duplájára emelkedett.

[x] ipar = nehéz + kohó és gép + könnyű + élelmiszeripar.

Amikor megyénk faiparát mutatom be, csak akkor tudok reális képet adni, ha az ipari ágazaton túl említést teszek a mezőgazdasági és kereskedelmi ágazatba tartozó gazdálkodó egységek faipari tevékenységéről. Ezt teszem még akkor is, ha ezen egységek termelési és létszámadatai a fenti megyei ipari számot nem tartalmazzák.

Hazánk faiparának elsődleges import beszerzési forrása a Szovjetúnió. Igy a beérkező fának a záhony vasuti átrakó központban történik a szétosztása. Innen az ERDÉRT Vállalat helyi telepeire - Tuzsér, Mátészalka, Vásárosnamény - kerülő famennyiség, annak feldolgozása révén jelentős megyénkben az elsődleges fafeldolgozás. Az ERDÉRT telepeken 3 ezer fő több mint 2,5 MdFt termelési értéket állít elő. A Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság megyében működő 7 ipari termelőegységében 78-80 ezer m^3 alapanyagot dolgoznak fel, és mintegy 34-35 ezer m^3 a késztermék kibocsátásuk. Igy mintegy 2.200 fő 600 MoFt értéket állít elő.

Megyénk 124 termelőszövetkezetének több mint fele végez faipari munkát. A nagyságrend nem elhanyagolható, hiszen 1500 fő mintegy 380 millió Ft értékű faipari termelést végez. Leggyakrabban előforduló termék a faláda. A nagy almatermelő szövetkezetek szinte mindegyike igyekszik saját szükségleteinek kielégítésére (Vaja, Fényeslitke, Dombrád, Hodász stb.). Jellemző a bútoralkatrész (Szatmárcseke, Milota) és a parkettagyártás is. A nyírbogáti Rákóczi Mg.Tsz a megye legnagyobb akácfeldolgozója. A termelőszövetkezeti melléküzemágak fejlődésének folyamata megyénkben az elmúlt években gyorsult fel, az elkövetkezendő időszakban ez a tendencia várhatóan továbbra is jellemző marad.

A bevezetőben említett ipartelepítések kedvező hatást gyakoroltak a régebben működő vállalatokra, illetve szövetkezetekre, meggyorsították fejlődésüket. Ez történt a 11 faipari gazdálkodó egység esetében is. Irányítás szempontjából a Szatmár-Bútorgyár minisztériumi vállalat, a BEAG Faipari részlege gyáregységként működik. Két tanácsi ipari vállalatunk és 7 ipari szövetkezetünk végez még faipari tevékenységet.

A 11 ipari termelő egység több mint 1 milliárd Ft termelési értéket állít elő, a foglalkoztatottak száma közel 2500 fő. A fejlődés gyorsaságára jellemző, hogy ezek a mutatók az 1975. évihez képest - a megyei átlagot meghaladóan - 2,3, illetve 1,3-szorosára növekedtek.

Az ágazat legjelentősebb vállalata a Szatmár Bútorgyár. Közismert, az ország minden részében forgalmazott bútoraival, bútorcsaládjaival a legmagasabb feldolgozási szintet érte el.

A két tanácsi vállalat eltérő tevékenységet végez, lényegesen különbözik telepítési helyzetük is. A Keletmagyarországi Faipari Vállalat Nyíregyházán egy telephelyen a város ipari övezetében található. Fő profilja a temetkezési fatermék és nyílászárók gyártása. 1983. évben termelési értéke meghaladta a 110 millió Ft-ot, melynek dön döntő részét a temetkezési cikkek adják. Jelenleg e téren az országos igények több mint 50 %-a elégítik ki, 17 megye szállítói. Nyílászáró termelésben - más vállalatokkal kooperálva - 12 ezer darabot állít elő évente. Az utóbbi években megvalósított beruházásai eredményeként ma korszerű üzem, termelőterülete kialakult. A mai igényeknek megfelelő, rugalmas gazdálkodást megvalósító középüzem. A műszaki fejlődés eredményeit hasznosítva, termékszerkezetén belül minden évben jelentős a típusváltás. Egyes temetkezési fatermékek bútor-minőségű kivitelben készülnek.

A Tiszalöki Faipari Vállalat a megye három községében (Tiszalök, Tiszavasvári, Tunyogmatolcs) 5 telepen folytatja tevékenységét. Az egyéb fafeldolgozó ipari termékek (ipari csomagolóeszközök, mezőgazdasági szállító és tároló rekeszek, rakodólapok, stb.) gyártása mellett az elmúlt években tevékenységi köre szélesedett. Hétvégi faházak, faipari szerszámok, tanszerek, mérőléc termelését indította be.Különösen e termékeik keresettek. A 135 millió Ft-os termelési értékének 10-15 %-át exportálja. A vállalat „univerzális" középüzem. Igen sokrétű faipari tevékenységet folytat, kevésbé szakosodott egy fő termékcsoportra. Gépi felszereltsége lehetővé teszi a gyors termékváltást, valamint az egyedi igények kielégítését is.

A szövetkezetek többségében a tevékenységi kör egy részét adja csak a faipar, de egyes területeken így is meghatározó. A Szatmár Bútorgyáron kivül kárpitozott ülőgarnitúrát gyárt a Nyíregyházi Bútoripari Szövetkezet is. Az Asztalos és Vasipari Szövetkezet Fehérgyarmaton a fényezett szekrények és szekrénysorok előállítója. Mindkét szövetkezet termékei keresettek, elsősorban az egyedi megrendelés lehetősége miatt. A többi szövetkezet a termelési kooperáció, a háttéripar területén élenjáró. Gyakori a nagyvállalatokkal való együttműködés pl. bútoralkatrész, vonatülés gyártásában.

Szabolcs-Szatmár megye az ország azon kivételes megyéje, ahol még van felesleges munkaerő. A faipar megyei jelenléte, a záhonyi átrakókörzet jó bázis lehetne további faipari üzemek telepítésére, a meglévők továbbfejlesztésére. A dolgozó emberi kéz tehát rendelkezésre áll, szükséges azonban még a megfelelőbb szakmai irányítás megteremtése. Felméréseink szerint megyénkben 78 olyan munkakör van rendszeresítve, melynek betöltése faipari mérnöki, illetve üzemmérnöki végzettséghez kötött. Ebből 61 % nem rendelkezik az előírt felsőfokú végzettséggel.

Ehhez lenne szükség minél több faipari mérnök Szabolcs-Szatmár megyébe való letelepedésére. Ezért várjuk Önöket minél nagyobb számban, sok szeretettel.

Vargáné Kánási Erika
Sz.Sz.megyei Tanács VB. Ipari Osztály
vezetője

A siker ára a lehetőségek reális felmérése, a megfelelő intézkedések gyors, rugalmas megtétele, a folyamatos megújulási készség. Vállalatunk - mai nevén a Szatmár Bútorgyár - három évtizedes működése alatt nagyban hozzájárult megyénk faipari hagyományainak gyarapításához, az országrész iparosodásához. Jogelődjét, az akkori Községi Tanács VB Mátészalkai Vegyesjavító Vállalat néven 1952. április 7-i ülésén - alapította meg.

Az eltelt több mint három évtizedes céltudatos fejlesztési, szervezési munkája nyomán vállalatunk tevékenységi köre a mindenkori igényeknek megfelelően alakult, szem előtt tartva a faipari érdekek elsődlegességét. Az egyes résztevékenységek fejlesztését önállósítás követte.

A profilátvételekkel és kialakításokkal önálló vállalatok, országos vállalatok gyáregységei létrehozásának feltételeit alakítottuk ki, melyek leválva vállalatunktól, ma is jelentős ipari bázisai ezen országrésznek. Csak megemlítjük ezek közül az 1000 fős mátészalkai ERDÉRT-fűrészüzemet, a vásárosnaményi fafeldolgozó üzemeket, melyek szintén mintegy 800 főt foglalkoztatnak, a Nyírbátori Faipari Vállalatot. Az így létrehozott üzemekben mintegy 2500 fő dolgozik, s gyarapítja a megye jelentős faiparát.

A céltudatos fejlesztési politika kezdő lépéseként, az 1971-től kizárólagosan folytatott bútoripari tevékenységünket a bútoripar rekonstrukciós programjához csatlakozva, 1975-re közép-európai műszaki-technikai szintre fejlesztettük. Ezzel összhangban, a szűken vett körzeti ellátási kereteket meghaladva, az iparágban is jelentős országos vállalattá fejlődtünk.

A IV. ötéves tervidőszakban végrehajtott 287 millió forintos beruházás a megye, illetve a szatmári terület iparosodási programjának egyik legnagyobb fejlesztése volt. A beruházást indító kisvállalat termelési értéke évi 40 millió forintot tett ki, így a bonyolítás, a szakemberellátás a felkészülés az erőnknél nagyobb feladatokra időnként emberfeletti munkát igényelt, de megérte.

A mai Szatmár Bútorgyár a legkorszerűbb egytelephelyes bútorgyár, az iparágban is jelentős helyet foglal el, míg megyei, ill. területi szinten az egyik legjelentősebb önálló vállalat. Legfőbb mutatóink és részesedésünk az iparág átlagához képest bizonyítják, hogy a vállalat elérte a nagy hagyományokkal rendelkező régi vállalatok szintjét.

A mai szint eléréséig sok kudarcon, még több sikeres akción át vezetett az út.

A SZATMÁR BUTORGYÁR MUTATÓI A MINISZTÉRIUMI BUTORIPARI ÁTLAGÁBAN

Megnevezés	*M.e.*	*Misztériumi bútoripar 1981*	*Szatmár Bútorgyár 1981*	*%*
Termelési érték	*mFt*	*8 146*	*517*	*6,3*
Telj.m.idős létszám	*fő*	*17 466*	*847*	*4,8*
Termelékenység	*eFt/fő*	*466*	*610*	*130,9*
Nyereség	*mFt*	*624*	*39*	*6,2*
Eszközérték	*mFt*	*3 861*	*293*	*7,6*
Ny/eszközérték	*%*	*16,2*	*13,3*	*82,2*

x *Cikkemben támaszkodtam a Szabolcs-Szatmári Szemle 82/2. számában megjelent cikkre: Kertész István „A 30 éves Szatmár Bútorgyár Mátészalka" címmel.*

A rekonstrukciós beruházás forrásai a következők voltak:

Megnevezés	forrás eredeti eFt	%	végleges eFt	%
Visszterhes forrás	180 000	75	185 120	64
Támogatás	61 037	25	101 937	36
Összesen	241 037	100	287 057	100

A felsorolt források közül a közvetett állami támogatásra és a beruházási hitelre vonatkozóan a beruházási bankkal vállalatunk 1971. december hó 29-én az akkori körülményeknek, költség- és elszámolási rendszernek megfelelő szerződést kötött.

Az 1974-ben beüzemelt rekonstrukciónk nem realizálta azt a kívánt nyereségszintet, melyet terveztünk, s forrása lett volna hiteltörlesztésünknek. A nyereségtől való lemaradás két tényezőre vezethető vissza:

- *Egyrészt a központi irányítás korszerűsítésével összefüggésben felgyorsult szabályzó módosítás hatására lényegesen növekedett az állami elvonás, mely egyben jelentős költségnövekedést, következésképpen nyereségcsökkenést eredményezett. A közvetett költségeinkben 1977-ben ez 15 millió forintos növekedést jelentett.*
  Amíg 1976-ban a nyereség 51 %-a kerülhetett fejlesztési alapba, addig ez az arány ma 37 %-ra csökkent,
- *Másrészt a 40 millió forintot termelő bázis kisvállalat nem adott kellő információt a rekonstrukciót követő költségeink valós becsléséhez.*

A költségnövekmények csak új termékekben voltak árban átháríthatóak, utólagosan.
1976. II. és 1977. I. felében, amikor a rekonstrukciónk tervezett teljes termelése, már megvalósult nyereséghiány miatt korántsem képződött olyan fejlesztési alap, ami hiteltörlesztéseinknek fedezetet nyújtott volna. A helyzet az ellentmondások alapos megismerése után a vállalat létérdeke gyors, eredményes intézkedéseket kívánt, amiket még kellő időben megtettünk.

Ezek közül kiemelendők:

- *A rekonstrukció során tervezett 336 millió forintos termeléssel szemben 500 millió forintos termelés teremti meg a rezsi költségek eredményes elviselését. E kiszámított felismerés miatt gyors, több területet érintő műszaki intézkedést vezettünk be, s 1978-ban már megközelítettük a félmilliárd forint termelési értéket.*
- *Az említett árszabályozási problémákkal összefüggésben is, a rövid idő alatt gazdaságtalanná vált gyártmányokat ujakkal kellett lecserélni. Az 1977-es értékesítés 52 %-át kitevő termékeket úgy váltottuk le, hogy 1978-ban az új termékek aránya 35 % volt, s ezek már az átlagot meghaladó fedezetüek voltak.*
- *A jelentős termelésfelfutásunkkal egyidőben a piac érzékelhető beszűkülése miatt országos piackutató hálózatot hoztunk létre. Meghonosítottuk a reklám-propagandát.*
- *Vállalatunk szervezeti-működési szabályzását végrehajtottuk, s a céltudatos káderpolitikánk alapján behozott fiatal, diplomás, mostmár kellő gyakorlati alapokkal is rendelkező kádereinket bíztuk meg vezető posztokon a feladatok végrehajtásával. (Felsőfokú képesítésű szakembereink száma ma is 24 fő.)*

Az 1976-77-ben beindított intézkedéseink helyességét bizonyítja, hogy azok az 1985-re megfogalmazott célok eléréséhez is megfelelő orientációt adnak.

E célból kiemelkedő:

- *Kapacitásaink kihasználását legjobban biztosítandó termékszerkezet*

korpuszbútor	55 %
kárpitozott bútor	40 %
egyéb	5 %

- *A többlábon állás elve miatt értékesítési szerkezetünk célja:*

Nagyker. értékesítés	35 %
Kisker.közv.értékesítés	45 %
export	20 %

- *Évenként új gyártmány részarány 13-18 %.*

Ezen belül fő cél a rendszerszemléletű és elemes termékek fejlesztése és kifejlesztése.

- *A beruházási lehetőségek beszűkülése miatt elsősorban az intenzív vonások erősítése és elősegítése.*

A Szatmár Bútorgyár VI. 5 éves célkitűzései világosak. A népgazdaság nehéz helyzetével, a beszűkült fejlesztési lehetőségekkel összhangban, alapjában véve a meglévő saját eszközökre és lehetőségekre támaszkodva, a legfőbb termelési tényező, az ember aktivizálásával lehet és kell céljainkat teljesíteni.

Kún István
igazgató

AZ ERDÉRT VÁLLALAT SZABOLCS-SZATMÁRBAN

Az ERDÉRT V. 13. sz. gyáregysége Mátészalka város területén fekszik. A gyáregység területe: 20,8 hektár. Feladata az importból beérkező fenyőhengeresfa fogadása, MSZ előírásoknak megfelelő válogatása, darabolása, kérgezése, majd a belföldi és export igények, illetve feladatok figyelembevételével történő kiszállítása. Másik fontos feladata fenyőhengeresfából fenyőfűrészáru termelés. Ezen feladatait a gyáregység 715 fővel végzi.
Az áru zavartalan fogadását, illetve kiszállítását 4 db iparvágány és 4 db hiddaru biztosítja. Éves szinten a beérkezés összetételétől függően 250.0-300.0 em^3 fenyőhengeresfa forgalmazására alkalmas a gyáregység. A fenyőfűrészáru termelése két fűrészüzemben történik. Ezekben az üzemekben hagyományos keretfűrészes technológiával termelnek. Az I. sz. üzemben 2 db PINI-KAY 370-es és 1 db PINI-KAY 650-es keretfűrész van. A 370-es keretfűrészek után a prizma visszavágása RT-2-es keretfűrészekkel történik. Az üzem felvágási kapacitása éves szinten cca. 80.0 em^3. A II. sz. üzemben 2 db RD-750-es keretfűrész van párba állítva. Az üzem kapacitása cca 65.0 em^3/év. A gyáregységben összesen cca 145.0 em^3/év fenyőhengeresfa dolgozható fel. Mindkét gyáregységben a hulladék kezelése megoldott, fűrészpor és apríték formájában kerül átszállításra a vásárosnaményi 15. sz. gyáregységünkbe, ahol ez a hulladék a faforgácslap gyártás alapanyagaként szolgál.

Az ERDÉRT V. 14. sz. gyáregysége a záhonyi átrakó térségben, Tuzsér község területén 62,5 hektár területen fekszik.
Feladata az import (elsősorban SzU fenyő hengeresfa fogadása MSZ előírásoknak megfelelő válogatása, darabolása, kérgezése, majd belföldi, illetve export igények figyelembevételével történő kiszállítása. Fontos feladat az országos szükségletek kielégítéséhez fenyő hengeresfából fenyőfűrészáru termelése. Ezen feladatait a gyáregység 1.700 fővel oldja meg. Az áru zavartalan fogadását, illetve kiszállítását 12 db iparvágány és 15 db hiddaru biztosítja. Az iparvágányokból 4 db széles nyomtávú és így a Szovjetunióból beérkező áru átrakás nélkül beszállítható a gyáregységbe. Éves szinten 700.0 - 750.0 em^3 fenyőhengeresfa és cca 100.0 em^3 import fenyőfűrészáru forgalmazására képes a gyáregység.

A fenyőfűrészáru termelése 6 fűrészüzemben történik. Az üzemek egy részében hagyományos keretfűrészes technológiával, a másik részében palástmarós technológiával és rönkszélező körfűrészes technológiával folyik a termelés. Az I., II. és IV. fűrészüzemekben 2 db PINI-KAY 370-es és 2 db RD-500-as keretfűrész van párba állítva és 1 db PINI-KAY, amely után sorozatvágó körfűrész van elhelyezve. Ezen üzemek felvágási kapacitása 115.0 em^3/év. A II-as és V-ös üzemekben 2 db PZ-35-ös palástmaró üzemel éves szinten cca 80.0 em^3 felvágásra alkalmasak. A VI-os sz. üzemben fő feladatként ládaelem termelés folyik évente mintegy 5-6.0 em^3 és szükség esetén 20-30.0 em^3 hengeresfából termelhető fenyőfűrészáru rönkszélező körfűrészes technológiával. A gyáregységben összesen cca 210.0-220.0 em^3 fenyőhengeresfa dolgozható fel.

ERDÉRT V. 15. sz. gyáregysége Vásárosnamény
Az ERDÉRT Vállalat Vásárosnaményi Faforgácslapgyára két faforgácslaptermelő gépsorával és kapcsolódó létesítményeivel 23 ha területen helyezkedik el. Az üzem világszinvonalon álló finomfelületű faforgácslapot állít elő a bútoripar számára, melyet igény szerint méretreszabva, egységcsomagolva bocsát a vevők rendelkezésére.

A Vásárosnaményi Faforgácslapgyárat az 1960-as évek végén az egykori Ládaipari Vállalat létesítette elsősorban 4 mm-es ládaipari célú vékony faforgácslapok gyártására. Az üzem tervezett kapacitása 21.500 m^3 volt.

A Ládaipari Vállalat megszüntével a forgácslapgyár a FEFAG-hoz került át és 19 mm-es bútoripari célú forgácslapok termelésére állt rá.

Az ERDÉRT Vállalat 1972 januárjában vette át az üzemet - és egy kisebb rekonstrukcióval - egészen 1975-ig továbbra is főleg 19 mm-es általános felhasználási célú normál faforgácslapot termelt az 5.100 c 1.830 nettó lapméretű 6-szintes svéd Fjellman gépsoron mintegy 20.000-27.000 m^3 éves mennyiségben.

Az 1976-ban megkezdett kapacitásbővítő beruházás, valamint az 1981 végén elkezdett és 1982 elején befejezett javító beruházás eredményeképpen a faforgácslapgyár új 1-szintes Bison-Raute - NSZK - finn - technológiával működő 16.500 x 2.600 mm-es nettó lapméretű gépsorán lehetővé vált a fokozottabb felületkezelési igényeket is kielégítő finom felületű forgácslapok gyártása 7 - 50 mm közötti vastagsági mérettartományban.

A fejlesztések révén az igények alakulásának megfelelően a két gépsoron 1982-ben mintegy 86.000 m^3, 1983-ban pedig közel 88.000 m^3 forgácslap kerülhetett letermelésre, melyből 73 %-ot tett ki a finom felületű és 16 %-ot az I.o. lapok aránya.

A beépített két lapszabászgép, valamint az 1984. I. negyedévben beüzemelésre kerülő uj Schwabedissen szabászgép lehetővé teszi, hogy az összes méretreszabott forgácslap bútoralkatrész szállítására vonatkozó igényt az ERDÉRT Vállalat Vásárosnaményi Faforgácslapgyár kielégíthesse.

Az ERDÉRT Vállalat tuzséri és mátészalkai fűrészüzemeiben a szovjet import fenyő hengeresfa feldolgozása során melléktermékként jelentkező nagy mennyiségű, jó minőségű fenyő apríték és fűrészpor, valamint a kelet-magyarországi térségben - a szükséges mértékben - felvásárlásra kerülő lágylombos rost- és forgácsfa a fő alapanyagbázisa a megbízható minőségű forgácslaptermelésnek.

A jelenlegi karbamid-formaldehid kötőanyagú lapok gyártása mellett kísérletek folynak speciális - elsősorban építőipari célú - forgácslapok gyártására az igények egyre szélesebb skálában történő kielégítésére.

LEVÉL HALLGATÓTÁRSAIMHOZ

1979-ben fejeztem be az egyetemet és még abban az évben munkába álltam egy Somogy megyei erdészetnél, messze a lakóhelyemhez.

Utólag visszagondolva merész vállalkozás volt, mert a beilleszkedés a teljesen idegen környezetben kétszeresen nehéz volt. Vendégszobában laktam az erdészetnél, munkakörileg pedig fahasználati műszaki vezető voltam. Arra azonban még a gyakornoki időm letelte előtt rájöttem, hogy mennyire más a gyakorlat, mint ahogy azt az egyetemen elképzeltem. Ugy is lehet fogalmazni, hogy erre senki sem készíti fel az embert, a gazdálkodás gyakorlatát munka közben lehet csak megtanulni. Nem panaszkodhattam, kollégáim önzetlenül és sokat segítettek. Amiért végül is eljöttem onnan, ahhoz nagymértékben hozzájárult az, hogy hárman voltunk ugyanabban a beosztásban és a gyakornoki időm letelte után sem kaptam olyan feladatokat, amiket a mérnöki végzettségem alapján vártam volna.

Végül is 1981-ben kerültem a harmadik és egyben jelenlegi munkahelyemre a FEFAG Baktalórántházi Erdészetéhez, ahol szintén fahasználati műszaki vezető vagyok. Ugy érzem a munkahelyváltozások előnyösek voltak egyrészt azért, mert olyan tapasztalatokhoz jutottam, melyeket másképp nem lehet megszerezni, másrészt mert különböző kollektivákat és munkahelyeket ismertem meg. Jelenlegi munkám teljesen leköt, egész embert kíván és úgy érzem végzettségemnek megfelelő.

Itt szeretném megjegyezni, hogy az új munkahelyek keresésekor az álláskínálat viszonylag jó volt, de családos ember részére a lakáslehetőségek igen korlátozottak voltak, ami az én elhelyezkedésemben is nagy szerepet játszott. A gazdaság vezetése sok segítséget adott a letelepedésünkhöz, ugyanis időközben megnősültem, szép lakást kaptunk és feleségem elhelyezkedéséről is gondoskodtak.

Nagyon fontosnak tartom, hogy a kezdő mérnökök minél előbb megtanulják az emberekkel való bánásmódot, ugyanis ez elengedhetetlen ahhoz, hogy eredményeket lehessen felmutatni. Ez persze nem megy egyik napról a másikra, 4 év munkaviszony után még nekem is sok tanulnivalóm van.

Miután én városban éltem meglehetősen nehéz volt a falusi életforma elsajátítása, a szűkebb közösségbe való beilleszkedés. Ennek megtanulása pedig feltétlenül fontos, hiszen a végzett erdőmérnökök 80-90 %-a falvakban, községekben fog dolgozni és a környezet segítsége nélkül magára marad, elszigetelődik. Én szerencsésnek mondhatom magam, mert egy nagyon jó kollektivában dolgozhatok és munkatársaimtól már eddig is sokat tanulhattam.

Röviden összegezve elmondhatom, hogy nem könnyű dolog az egyetem kényelmes padjaiból beleugrani a gumicsizmába, de akinek komoly elhatározása, hogy ezen a pályán akar dolgozni és van hozzá kitartása, akaratereje, annak sikerülni fog.

Baktalórántháza, 1984. február 02.

Üdvözlettel:

Farkas Andor
erdőmérnök

Levél, volt diáktársaimhoz

Mit is mondhatnék Neked, kedves Balek - aki immár magad is firma vagy - a Nagybetűs Életről. Nemrég ugyanúgy ijesztgettek vele, mint most téged. Öt hónapja kerültem az illetővel közelebbi ismeretségbe, és rá kellett jönnöm, hogy nem is olyan nagy mumus.

Nagybetűs Élet - már amennyire ilyen rövid idő alatt meg lehet ítélni - elég rokonszenves, bár kissé kiszámíthatatlan, és szeret váratlan fordulatokat produkálni.

Komolyra fordítva a szót: - bár talán nem illik ilyesmit leírni az Egyetemi Ujságban - jobban szeretek dolgozni, mint iskolába járni, annak ellenére, hogy korábban kell kelni, mint a kollégiumban, és nincs annyi szabad időm, mint szeretném. Munkám viszont van, és ennek örülök. Nagyon fontos az, hogy amikor az ember el kezd dolgozni, érezze, hogy nem fölösleges, hogy számítanak rá.

A jó közérzethez még egy nélkülözhetetlen feltétel egy olyan emberi környezet, amely segíti a beilleszkedést és a szakma megismerését. Természetesen, nem lehet minden kapcsolat surlódásmentes, nem lehet mindenkivel egyformán jóba lenni, de nem is ez a fontos, hanem az, hogy az esetleges nézeteltérések ne menjenek a munka minőségének rovására.

A legnagyobb megterhelést az információáradat jelenti: több száz arcot kell megismerni, a hozzájuk tartozó nevekkel együtt, mert nagyon kellemetlen tud lenni, ha az ember arra figyelmeztetik egy bemutatkozásnál, hogy már két hete találkoztunk. Aztán illik tudni a gazdálkodásra vonatkozó főbb adatokat, és azt, hogy egy-egy szám milyen jelenséget takar. Nem utolsó sorban meg kell ismerni a területet, az erdőrészleteket, amihez több éves gyakorlatra van szükség.

Az életkörülményeim, természetesen, nem olyan kényelmesek, mint Sopronban. De aki ezen a pályán van, annak számítania kell arra, hogy falun fog dolgozni, ahol sem a kultúrális lehetőségek, sem a kereskedelmi ellátás nem éri el a kívánt szinvonalat. Ezekért a kellemetlenségekért kárpótolhatja az embert az, hogy az erdőben lakik, a természet közelségében, amit a XX. század végén nagyon kevesen élvezhetnek.

Ha azt kérdezed, hogy érzem magam, nem tudok hiteles választ adni. A kísérlet egyszeri és megismételhetetlen voltából adódóan, nincs kontroll, nem tudhatom, hogy másutt milyen lenne, és ahhoz képest jó-e, vagy nem az, ami most van. Két verssel tudok válaszolni:

HANGULATOK

1.

Minden lágy hullám megtörik
kemény sziklájú partokon,
patak hangjára rádörög
fölé magasló hegyorom.

De barlang odvas mélyein
épitve oszlopcsarnokát,
cseppben a tenger türelem
emel magának palotát.

2.

Az őszbe hajló dombokon
járva a hulló lombokon
faág nem sérti homlokom:
Csak emberkéz üthet pofon.

Utamon félni nem merek,
léptem óvja a rengeteg
nyomomban puha hó pereg,
Szavakban zúg a fergeteg.

Szélverte ágon rügy fakad,
korán ébreszt a pirkadat,
vörös kárpitja széthasad,
állok hűvös-kék ég alatt.

Szirmokon harmatkönny ragyog,
fölcsókolják nap-mosolyok,
sugaras réten táncolok,
karomban rózsát ringatok.

Kováts Zsuzsanna
erdőmérnök

Baktalórántháza, 1984. január 31.

VOCEM PRECO!

Örömmel hallottam, hogy a mi egyetemi éveink alatt beindult, és jól működő Somogyi Klub után születőben van a Szabolcsi Klub is. Annak idején én is szívesen tartoztam volna egy ilyen klub tagjai közé, de Baranyából jöttem, akkor mi nem voltunk annyian a megyéből, hogy gondolhattunk volna klub alapításra. Megfelelő szervező is hiányzott közülünk.

Pedig jó lett volna egy ilyen klub összeforrott kis közösségébe tartozni, ahol még több alkalom lett volna egymás, a szakma, a gyakorlat jobb megismerésére, s nem utolsó sorban a szűkebben vett pátriában adódó lehetőségek felmérésére.

Biztos megkérdeznétek ha lehetne, hogy miért is kértem szót. Mert eszembe jutott, hogy néhány éve az egyetemen még olyan sok minden bizonytalan volt.

Az utolsó két évben már sokszor bosszantott, hogy úgy éreztem, hiába csinálom a feladatokat, semmi hasznuk. Szerettem volna már végre valami olyant produkálni, aminek később látom a kézzel fogható eredményét. Ugyanakkor kicsit féltem is, mi lesz ha kikerülök az egyetemről, hogy állom meg majd a helyem „odakint". Azt mondják, mindenki magából indul ki, ezért gondolom, van köztetek is olyan, aki most ilyeneket érez vagy gondol, mint amit én annak idején.

De mindennek elérkezik az ideje: 1980-ban végeztem, és elkerültem Sopronból, nem Baranyába, hanem Szabolcsba. Ennek borzasztó egyszerű oka volt: a párom 2 évvel előttem végzett az egyetemen és mivel Szabolcs megyei, a Szatmár Bútorgyárral kötött szerződést, itt állt munkába. Miután összeházasodtunk, én is itt kezdtem dolgozni. Néhány hónapi Nyírbátor és Mátészalka közti ingázás után lakáshoz jutottunk a vállalat segítségével. Nekünk akkor ez mindennél többet jelentett. Végre a magunk urai lehettünk. Mind a ketten a Fejlesztési Osztályon dolgoztunk, de néhány hónap után én elkerültem onnan. Meg szerettem volna ismerni az üzemet és ezért kértem, hogy engedjék meg hogy minden területen 1-2 hónapot eltöltsek. Ez nem teljesen így sikerült, 10 hónapig voltam ugyanannak az egy területnek a művezetője. Ez kemény időszak volt, sok idegeskedéssel, felelősséggel járó munka, de volt egy nagy előnye. Megismertem a dolgozók mentalitását, hogy mi az amit el lehet várni tőlük, mit jelent napról-napra biztosítani a műszak munkáját.

Ez utóbbit úgy, hogy a szériák a programnak megfelelően fussanak át a területeken, de a külön munkák is időben elkészüljenek. Hogy a vezetők elképzelései is megvalósuljanak, de az emberek is elégedettek legyenk, stb. Mióta ezen a 10 hónapon túljutottam, máshogy értékelem a munkát itt a gyárban, megnőtt a realitása mindennek.

Ezért szeretném tanácsolni nektek, hogy aki csak teheti, próbáljon a termelésben kezdeni. Még akkor is, ha úgy gondolja hogy ő nem rátermett arra a munkára. Az ott megszerzett gyakorlati tapasztalatok nagyon sokat segítenek a később bármilyen területen (termelés szervezés, gyártmány-, gyártás fejlesztés stb.) végzett munkában, mert az egyetemről hozott tudásunk nagyon elméleti.

Itt a mi gyárunkban e mellett persze rengeteget számít,.hogy nagyon sok a fiatal szakember, többen vagyunk, akik Sopronban végeztünk. Könnyen találjuk meg egymással a hangot, és adunk-kapunk segítséget a munkában.

Az, hogy ilyen sok fiatal van egy gyárban, persze nem csak előnyökkel jár. A korábban említett szakmai tapasztalat néha hiányzik. De aki utána jár becsületesen mindennek, néhány félresikerült döntése vagy elhibázott munkája után már ugyanazt a hibát nem követi el. Azért, hogy itt sok fiatal dolgozik, gondolhatjátok, hogy az előrelépésre nem sok lehetőség adódik. Nincs teljesen igazatok. Mindig van valami újdonság, ami változtat a már megszokott renden.

Most például izgalomban tart bennünket egy új számítógépes rendszer bevezetése, ami a termelés tervezését, szervezését érinti. A munka nemsokára beindul, a törzs adatállomány kialakításával. Ahhoz, hogy az ezen dolgozó csoportot ki lehessen alakítani, néhány ember otthagyja régi munkakörét, átadva helyét másnak.

Ezzel az írással az volt a célom, hogy azt a ködöt, ami végzős korában sok mindenki elől eltakarja a kilátást, kicsit fellebbentsem, azok szerint, amit magam tapasztaltam. Egyet nem írtam még le: Nehéz hozzászokni a viszonylagos szabadság után a kötött munkarendhez. Nekem ebben segített például az, hogy láttam, gyakorlati eredménye van a munkámnak és az is, hogy újdonságot jelentett a gyár élete.

Köszönöm, hogy szót adtatok és elmondhattam ezeket a dolgokat, bízom benne, hogy valamennyire a hasznotokra lehettem vele.

Sok szerencsét kívánok klubotok indulásához és működtetéséhez!

Mátészalka, 1984. január 27.

Veressné Antal Ágnes
faip.mérnök

LEVÉL HALLGATÓTÁRSAIMHOZ

Örömmel hallottam a hírt a Szabolcsi Klub működéséről, s a nagy tervekről. Bizony szükség van a „hírverésre", a megyénk bemutatására.

A közvélemény, s elsősorban a Dunántúliak még a 8-10 évvel ezelőtti állapotokat ismerik, s általánosítják napjainkra is, holott jelentős fejlődés ment végbe, ami sokat világosított az egykori „fekete Szabolcson". 1979-ben végeztem az üzemmérnöki szakon, a Szatmár Bútorgyárban kezdtem dolgozni. Még 1976-ban szerződést kötöttem, így eldöntött dolog volt számomra az elhelyezkedés.

Nézzük, hogy is történt mindez.

Visszatérek még a soproni évekre, hiszen számtalan élmény, öröm, szorongás, s a további életemet alapvetően megváltoztató esemény fűződik az ősi városhoz.

Kezdve azzal, hogy a mi évfolyamunk volt az „áldozata" az egyik legjobban sikerült „balekugratásnak", nevezetesen, hogy velünk tolatták be az „elromlott" vonatot Nagycenk állomásig. Ezt követően jöttek sorban az élmények, mint kémia, mechanika és egyéb tantárgyak. Sok tantárgyat „szelektálva" tanul a hallgató, azaz soha se lesz rá szüksége jeligére hanyagol, így voltam én a szárítással.

Ezek után mondanom sem kell, hogy jelenleg egy kb. 100 m^3 befogadóképességű szárítórendszer vezetése teszi ki munkám egy részét.

Ezek után nyugodtan állíthatom - mielőtt még a bölcseket mondó jelzőt megkapnám -, hogy nem szabad kiszúrni egyetlen tantárgyat sem a többi közül.

A továbbiakban engedjétek meg, hogy néhány jótanácsot adjak, amit főleg a most végzők figyelmébe ajánlok. Ezeket a saját bőrömön tapasztaltam.

Az első időkben úgy gondoltam, itt az én időm, hogy megváltsam a magyar faipart a gondoktól. Hamarosan rájöttem, hogy a tanulás most kezdődött el, s ekkor kezdtem el igazán visszavágyni akár a legvérengzőbb vizsgaidőszak közepébe. A helyzet az, hogy vizsgán lehet kapni jelest, s elégségest, s már az utóbbi is elég a továbbjutáshoz. A munkában természetesen nincsenek osztályzatok, vagy teljesen jó, vagy teljesen rossz lehet a megoldás. Elsőként meg kell tanulni beilleszkedni a kollektívába, felvenni a fordulatot, s nagyon szerényen figyelni kell hogy is, mint is készül a bútor. Ne legyetek türelmetlenek, mert az államvizsga után 3 év legalább szükséges ahhoz, hogy bátran vállalni tudjatok komoly feladatot.

Az első lépéseket a fejlesztési osztályon tettem meg, s másfél évig főleg kárpitozott bútorok szerkesztésével foglalkoztam.

Szükségesnek éreztem, hogy közvetlen gyakorlatot szerezzek, így lettem művezető, illetve üzemvezető helyettes a keményfa feldolgozó üzemben.

A közvetlen termelő munka rendkivül összetett, s nehéz munka, mégis azt ajánlom senki ne sajnálja rá az időt, mert olyan tapasztalatokra lehet szert tenni, amik még jól jönnek a későbbiek folyamán.

Komoly lépéselőnyt jelenthet az idegen nyelvismeret, annál is inkább, mert a gépészeti, technológiai vonalon egyaránt előttünk álló országok gyártmány, gyártás ismertetőiből másként nem lehet meríteni. A jövőben pedig nyelvek ismerete mellett a korszerű számítástechnikai tudás is előtérbe kerül. Ezeket a egyetemen lehet és érdemes megtanulni, s a gyakorlati munka során tökéletesíteni.

No de nem csak munka létezik, s nézzük hogy alakulhat vidéken az élet.

Viszonylag szerencsésen szolgálati lakásban lakunk, s ha nem is a mienk, mégis egyedül, önállóan élhetünk. Ez nagyon nagy dolog egy kezdő számára. Külön előny, hogy vagyunk páran, akik mint egykori soproni diákok összejövünk, s felidézzük a közeli múltat, s mindig találunk valami érdekes adomát, s felszabadultan mesélünk egymásnak a legvérfagyasztóbb pillanatokról is.

Külön öröm, mikor az üzemlátogatások alkalmával gyárunkat is felkeresitek, friss híreket hallunk. Volt tanárainkkal mindig szívesen emlékszünk vissza közös éveinkre, s felidézzük azt, amikor a mi évfolyamunk indult el országot látni.

Remélem a Szabolcsi Klub révén még több információ-cserére nyílik lehetőség, s ez kölcsönös érdek.

Szeretném javasolni, hogy keressétek fel üzemünket, s a legszebb az lenne, ha a gyár problémáit az egyetem hallgatóival közösen oldhatnánk meg.

Kölcsönös érdekről van szó, s egy-egy probléma megoldásával rendkivül sokat lehet tanulni.

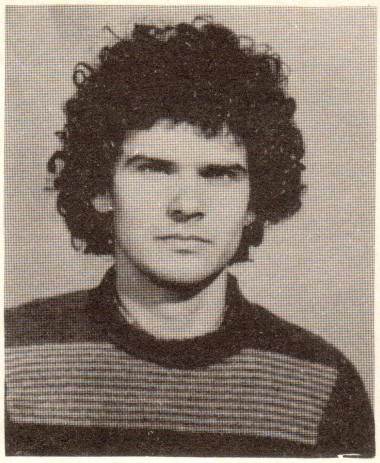
No de nem untatlak benneteket tovább, s abban a reményben köszönök el, hogy hallok még Rólatok.

Addig is minden jót,

JÓ SZERENCSÉT!

Márton László

Mátészalka, 1984. január 26.

KOZÁK GÁBOR 1956 - 1984

Az Erdészeti és Faipari Egyetem Idegen Nyelvi Lektorátusa tanárai és munkatársai nevében búcsúzom Kozák Gábor nyelvtanártól, egykori tanítványomtól és fiatal munkatársamtól.

Kedves Tanár úr! Ezidáig nem mondhattad a sorsot - nem is mondtad - ellenségednek, rövid életed alatt szinte minden jóban részed volt. Boldog voltál családodban, jól érezted magad kollégáid és barátaid körében, akikkel szívesen töltötted kevés szabad idődet. S hogy dolgozni tudjál, mindig fitt légy, játszottál, sportoltál.

A végzetes ütközés után szemed előtt tüzes karikák forogtak. Aztán, hogy ismét érzékelted a környezetet, családodra és munkádra gondoltál. Üzentél, hogy azon a hétfőn nem tudsz jönni órára, de arról szó sem volt, hogy már soha nem jössz. Ez volt az első eset, hogy igéretedet nem tartottad be.

Nem mentél el közülünk - hiszen még alig voltál itt - hanem elrohantál. Várhattál volna még, mert kedveltünk, szerettünk, szükségünk volt a munkádra.

A minap még sötét ruhában érkeztél a Lektorátusra, nem tudtam mire vélni az ünnepélyességet. Vizsgáztatni mentél, és neves professzorok társaságában bizonyítottad, hogy kitünően érted a szakmádat. Készültél az új félévre, könyveket szereztél be nekünk és hallgatóidnak, hogy megismerjék Shakespeare és Tolsztoj nyelvét. És most búcsú nélkül hagytál itt bennünket.
Igaz, ebben nem vagy hibás. Egyenlőtlen küzdelmet folytattál az életért. A kegyetlen halál újabb és újabb rohamait kellett hárítanod. Álltad a sarat, de végül legyőzettél. De csak a tested. Vidám mosolyod, emléked itt marad közöttünk.

Nagyon sajnálom Kozák Gábor tanár úr, hogy végső búcsút kell vennünk, de te elsiettel, téged szólít a végtelenség. Nyugodjál békében!

Krisch Imre

SPORTTOTÓ II.

1. Mikor győzött Magyarország először sakkolimpián?
   1 - 1929
   x - 1931
   2 - 1927

2. Mikor volt az első női sakkolimpia?
   1 - 1959
   x - 1955
   2 - 1957

3. Mikor volt Franciaországban labdarúgó VB?
   1 - 1930
   x - 1934
   2 - 1938

4. Ki volt a spanyolországi labdarúgó VB-n a gólkirály?
   1 - Pado Rossi
   x - Zico
   2 - Rumenigge

5. Mi volt az eredmény az 1966-os angliai foci VB-n a Magyarország-Brazilia mérkőzésen?
   1 - 1 : 3
   x - 2 : 1
   2 - 3 : 1

6. Ki volt az első tornász világbajnokunk?
   1 - Boros Péter
   x - Pelle István
   2 - Péter Miklós

7. Mikor nyerte a magyar válogatott első olimpiai aranyérmét vízilabdában?
   1 - 1928
   x - 1932
   2 - 1936

8. Ki szerezte a 100. olimpiai aranyérmünket?
   1 - Balczó András
   x - Gedó György
   2 - Hegedüs Csaba

9. Mikor nyerte utolsó EB aranyérmét Papp László?
   1 - 1951 Milánó
   x - 1947 Dublin
   2 - 1949 Oslo

10. Mikor rendezték az első EB-t úszásban és műugrásban?
   1 - 1926
   x - 1934
   2 - 1928

11. Ki volt első EB bajnokunk cselgáncsban?
   1 - Tuncsik József
   x - Petrovszki Mihály
   2 - Szabó Mihály

12. Mikor nyert Magyarország EB-t kosálabdában?
   1 - 1955
   x - 1950
   2 - még nem nyert

13. Ki volt 1982-ben a világbajnok gyorstüzelő pisztoly versenyszámban?
   1 - Gunnarson (Svédország)
   x - Puzirjov (Szovjetunió)
   2 - Radke (NDK)

14. Mikor lesz az olimpiai ötpróba kerékpártúrája?
   1 - 1984. április 14.
   x - 1984. április 7.
   2 - 1984. április 21.

O–O–O–O–O–O